

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

Fakulta
tělesné kultury

**PREVENCE OCHRANY PROTI VYBRANÝM FORMÁM
TERORISMU**

Bakalářská práce

Autor: Vojtěch Havlíček

Studijní program: Tělesná výchova se zaměřením na vzdělávání
a ochranu obyvatelstva

Vedoucí práce: prof. Ing. Pavel Otřísal, Ph.D., MBA

Olomouc 2023

Bibliografická identifikace

Jméno autora: Vojtěch Havlíček

Název práce: Prevence ochrany proti vybraným formám terorismu

Vedoucí práce: prof. Ing. Pavel Otřísal, Ph.D., MBA

Pracoviště: Katedra aplikovaných pohybových aktivit

Rok obhajoby: 2023

Abstrakt:

Bakalářská práce se zabývá prevencí ochrany proti vybraným formám terorismu. Cílem bylo zjistit obecné povědomí o této problematice u veřejnosti České republiky. Teoretická část obsahuje rešerši tuzemských a zahraničních zdrojů. Ve výzkumné části jsou uvedeny metody, které byly využity při získávání a vyhodnocování výsledků výzkumu. Vyhodnocení probíhalo na základě vlastního dotazníkového šetření, kterého se zúčastnilo 313 respondentů. Výsledky dotazníkového šetření, které byly analyzovány a diskutovány, poukazují na některé problematické aspekty chápání studované problematiky u veřejnosti České republiky. Za pomoci získaných informací bylo navrženo několik řešení, které by mohly vést ke zlepšení ve školách a vzdělávacích zařízeních.

Klíčová slova:

kyberterorismus, extremismus, prevence, složky bojující proti terorismu, radikalizace, migrace, Vrbětice

Souhlasím s půjčováním práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author: Vojtěch Havlíček
Title: Prevention of protection against selected forms of terrorism

Supervisor: prof. Ing. Pavel Otřisal, Ph.D., MBA
Department: Department of Adapted Physical Activities
Year: 2023

Abstract:

The bachelor thesis deals with the prevention of protection against selected forms of terrorism. The aim was to determine the general awareness of this issue among the public in the Czech Republic. The theoretical part includes a search of domestic and foreign sources. The research part presents the methods used in obtaining and evaluating the research results. The evaluation was based on own questionnaire survey, which was attended 313 respondents. The results of the questionnaire survey, which were analyzed and discussed, point to some problematic aspects of the understanding of the studied issue by the public of the Czech Republic. With the help of the information obtained, several solutions were proposed that could lead to improvements in schools and educational institutions.

Keywords:

cyberterrorism, extremism, prevention, counter-terrorism forces, radicalization, migration, Vrbětice

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracoval samostatně pod vedením prof. Ing. Pavla Otřísala, Ph.D., MBA, uvedl všechny použité literární a odborné zdroje a dodržoval zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 17. dubna 2023

.....

Děkuji prof. Ing. Pavlu Otřísalovi, Ph.D., MBA za věcné rady a odborné vedení při zpracování bakalářské práce. Dále bych také rád poděkoval Ing. Alexandru Mostýnovi, Ph.D., za pomoc při statickém vyhodnocování získaných dat.

OBSAH

Obsah	7
SEZNAM ZKRATEK	9
1 Úvod	10
2 Přehled poznatků	11
2.1 Neschopnost definice terorismu	11
2.1.1 Následky terorismu	11
2.2 Strategické přístupy České republiky pro boj s terorismem	12
2.3 Akční plán boje proti terorismu	13
2.4 Radikalizace	14
2.5 Kyberterorismus	14
2.5.1 Boj České republiky proti kyberterorismu	15
2.5.2 Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost	15
2.5.3 Computer Security Incident Response Teams	15
2.5.4 Vládní Computer Emergency Response Team České republiky	16
2.5.5 Národní Computer Emergency Response Team České republiky	16
2.6 Extremismus	16
2.6.1 Pravicový extremismus	17
2.6.2 Ultrapravicový terorismus v České republice	17
2.6.3 Levicový extremismus	17
2.6.4 Ultralevicový terorismus v České republice	18
2.6.5 Prevence České republiky proti extremismu	19
2.6.6 Koncepce boje proti extremismu a předsudečné nenávisti	20
2.7 Složky bojující proti terorismu na území České republiky	22
2.7.1 European Union Agency for Law Enforcement Cooperation	23
2.7.2 European Union Agency for Criminal Justice Cooperation	23
2.7.3 The International Criminal Police Organization	24

2.7.4	Útvar rychlého nasazení Policie České republiky	24
2.7.5	Finanční program pro boj s terorismem	25
2.8	Teroristický útok na území České republiky	25
2.8.1	Kauza Vrbětice	27
2.8.2	Důkazy proti skupině GRU	27
2.8.3	Motivace	28
2.9	Přispívání migračních vln ke vzniku teroristických útoků	28
2.9.1	Problémy migračních vln	28
2.10	Jak se zachovat při teroristickém útoku.....	29
3	Cíle	31
3.1	Hlavní cíl.....	31
3.2	Dílčí cíle	31
3.3	Výzkumné otázky	31
4	Metodika.....	32
4.1	Výzkumný soubor.....	32
4.2	Metody sběru dat	32
	Výsledky.....	33
5	Diskuse.....	51
5.1	Výzkumné otázky	53
6	Návrhy pro zlepšení	56
7	Závěry	57
8	Souhrn	58
9	Summary.....	59
10	Referenční seznam	60
11	Přílohy.....	64
11.1	Dotazník	64

SEZNAM ZKRATEK

BIS	Bezpečnostní informační služba České republiky
CERT	Computer Emergency Response Team
CIPS	Prevention, Preparedness and Consequence Management of Terrorism and other Security related risk
CSIRT	Computer Security Incident Response Team
ČR	Česká republika
ENISA	Agentura Evropské unie pro kybernetickou bezpečnost
EU	Evropská unie
EUROJUST	European Union Agency for Criminal Justice Cooperation
EUROPOL	European Union Agency for Law Enforcement Cooperation
GIGN	Groupe d'Intervention de la Gendarmerie Nationale
INTERPOL	The International Criminal Police Organization
NATO	Severoatlantická aliance
NKBT	Národní kontaktní bod pro terorismus
NOCS	Nucleo Operativo Centrale di Sicurezza
NÚKIB	Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost
OSN	Organizace spojených národů
RAID	Recherche, assistance, intervention, dissuasion
22SAS	Special Air Service
URNA	Útvar rychlého nasazení Policie České republiky
ÚOU	Útvar osobitného určení

1 ÚVOD

Terorismus se vyskytuje v mnoha formách a podobách. Není možné jednoznačně charakterizovat, co lze označit za teroristickou aktivitu a co ne. Jako sporné se například jeví označení muže bojujícího za svou zem. Pro svůj národ může být označen za hrdinu, ale pro zemi, proti které bojuje, může představovat teroristu. Neexistuje totiž jednotná definice, která by jednoznačně charakterizovala teroristické činnosti. Každý stát si vytváří svou vlastní definici, která nejčastěji souvisí se zájmem daného státu. Tudíž také slovní spojení prevence terorismu je těžko definovatelný pojem. Není žádný postup, který by potlačoval teroristické aktivity. Prevence terorismu spočívá v jeho předvídání a vzdělanosti obyvatelstva v této problematice. Formy terorismu jako jsou kyberterorismus a teroristické aktivity spojené s extremismem jsou oproti jiným formám terorismu snadno dosažitelné. Nejsou finančně náročné a při nekontrolovatelné činnosti dokáží způsobit škody velkého rozsahu. Dnešní svět se čím dál tím více modernizuje. Lidé si snaží ulehčit práci, a tak se vše pomalu, ale jistě začíná řídit pouze za pomoci internetu a počítače. Při narušení těchto technologií, tak může dojít ke kolapsu systému, což jak jsem zmínil, může napáchat velké škody. Oproti kyberterorismu, extremismus ke svému šíření nepotřebuje počítačovou síť, ale potřebuje jen nalézt své stoupence, přes které se bude dál šířit a projevovat se. Při tomto úkazu tak dochází k radikalizaci osob a jejich následné narukování k teroristickým skupinám.

V teoretické části zmiňuji dvě vybrané formy terorismu, které patří z mého pohledu mezi největší hrozby 21. století. Jsou jimi kyberterorismus a extremismus. Pojednávám zde o jejich charakteristice, prevenci a složkách, které proti nim bojují. Dále věnuji pozornost, možnému teroristickému útoku v České republice, a to výbuchům ve Vrběticích, které se udály roku 2014. Také zmiňuji migrační vlny a jejich možný vliv na zvýšený výskyt teroristických činností. V neposlední řadě uvádím návod na to, jak se správně zachovat při teroristickém útoku.

V praktické části se snažím získat informace o povědomí veřejnosti České republiky, ohledně teroristických aktivit, co si pod tímto pojmem dokáží představit, náhled respondentů na různé formy terorismu a následné řešení prevence proti teroristickým aktivitám.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Neschopnost definice terorismu

Podle Ministerstva vnitra České republiky (2009) je terorismus „plánované, promyšlené a politicky motivované násilí, zaměřené proti neúčastněným osobám, sloužící k dosažení vytčených cílů“ (Ministerstvo vnitra České republiky, 2009). Avšak pro pojem terorismus neexistuje jednotná, světově uznávaná, univerzální definice, pomocí které by šlo vyjádřit, zda se jedná o teroristické aktivity či nikoli. Každý jednotlivý stát si upravuje a vytváří vlastní definice, které jsou ovlivňovány zájmy daných států. Jako příklad lze uvést rozdíly při mezinárodních válečných konfliktech (Bekele, 2021). V němž je pro jednu stranu občan bojující za svůj stát brán jako terorista, ale pro druhou stranu je občan brán jakožto hrdina. O definici pojmu terorismus se státy snaží již dlouho dobu.

Terorismus pochází od slova teror, což ve svém původním významu znamenalo strach nebo úzkost, které jsou způsobeny neznámým a nepředvídatelným nebezpečím (Šturma, Nováková & Bílková, 2003). Velká většina dnešních definic pojmu terorismus obsahuje prvky spojené s vyvoláním strachu pro dosažení svých ideologických cílů. Problém definovat pojem terorismus podle Lacquer (1977) pramení v tom, že terorismus se již vyskytl v tolika formách za mnoha různých okolností, že jeho komplexní definice není možná. Každá země si problémy spojené s terorismem řeší po svém, a to následně vede k rozporům v problematice definování terorismu.

2.1.1 *Následky terorismu*

Dopady terorismu lze rozdělit na primární a sekundární. Mezi primární dopady se jednoznačně řadí psychická újma, která dále napomáhá ke vzniku politickým, ekonomickým a sociálním následkům. Za sekundární dopady teroristických aktivit lze považovat například medializaci teroristických skupin, narušení environmentálního prostředí nebo narušení infrastruktury samotného státu. Mezi primárními a sekundárními dopady jsou tenké vazby, proto nelze s přesností vymezit jejich definici. V současné době jsou teroristické akce zaměřeny jak na oblast primární, tak i sekundární. Z časového hlediska se dopady dělí na okamžité a pozdější. Okamžité se projevují ihned po provedení teroristické akce. Jedná se například o úmrtí či zranění živých cílů nebo o zničení či oslabení zásobovacích, informačních, operačních a dalších systémů. Za pozdější dopady se označují politické, ekonomické a sociální (Smolík, 2008). Jsou to následky, které se projeví po delší době od vzniku útoku. Důsledky terorismu závisí převážně na intenzitě, rozsahu činnosti a vlivu na veřejnost.

Útoky provedené nukleárními, chemickými či biologickými zbraněmi učiní zasaženou oblast na podstatně dlouho dobu neobyvatelnou. Po těchto útocích je vyžádána přítomnost doktorů, policie a hasičů. Ale i při útoku malého rozsahu může dojít k ponechání postižené oblasti bez zdravotní a sociální infrastruktury, která se tak bude věnovat čistě teroristickému útoku. Vyvolaná panika ze strachu použití těchto zbraní může mít za následek zvýšení kriminality a psychosomatických onemocnění. Tento druh onemocnění označuje stav, při kterém dochází kvůli dlouhodobé psychické nepohodě i k projevu na těle. Rozsáhlý útok by bezprostředně ochromil ekonomiku. Kontaminace pracovních míst, zničení infrastruktury a eliminace lidského kapitálu by byl důsledek ovlivnění státního hospodářství, který následně může spustit pohyb na mezinárodní úrovni a později tak vyvolat regionální nebo globální recesi (Smolík, 2008). Po použití zmíněných zbraní by došlo ke zvýšenému výskytu xenofobie, paranoie, izolacionismu a pomstychtivému běsnění. Veřejnost by se dožadovala drastických opatření, které by mohly vést až k porušení občanských práv a svobod (Mareš, 2005).

2.2 Strategické přístupy České republiky pro boj s terorismem

Strategie České republiky (ČR) pro boj proti terorismu je hlavním dokumentem v boji proti terorismu již od roku 2013, který je rozdělen na pět oblastí. První oblast pojednává o zlepšení komunikace a spolupráce mezi subjekty, zapojenými do boje proti terorismu a zkvalitňování podmínek pro výkon jejich činnosti. Jedná se hlavně o policejní a zpravodajské složky. Úsilí bezpečnostních složek spočívá v odhalování teroristických aktivit, již v jejich počátku. S tímto problémem napomáhá zpravodajská činnost. Orgánem pro výměnu informací je Společná zpravodajská skupina, kterou tvoří zástupci Policie ČR, Ministerstva vnitra, zpravodajských služeb, Úřadu vlády a Ministerstva zahraničí. Ze strany policie je zřízen takzvaný Národní kontaktní bod pro terorismus (NKBT), který shromažďuje, vyhodnocuje, analyzuje a zpracovává informace, které se vztahují k aktivitám v rámci radikalizace a teroristických aktivit. Na základě těchto informací NKBT vyhodnocuje možné hrozby. Druhá oblast se zabývá ochranou obyvatelstva, kritické infrastruktury a jiných cílů, potenciálně zranitelných teroristickým útokem. Zahrnuje aktivity spojené s odstraňováním následků teroristických incidentů za pomoci integrovaného záchranného systému a stanovuje metodickou a koordinační úlohu Policie ČR. Ve druhé oblasti je i zmíněna úloha armády ČR, která je schopna vyčlenit své síly a prostředky pro dekontaminaci, analýzu vzorků nebo monitorování zasaženého místa. Strategie se zde zabývá zejména ochranou městské dopravy, civilního letectví a zvýšení ochrany přepravy nebezpečných látek. Třetí oblastí je bezpečnostní výzkum, vzdělávání a informování veřejnosti ve vztahu ke konkrétním aspektům boje proti terorismu. Jsou zde zmíněny programy pro boj proti terorismu, dílčím cílem je vzdělanost v problematice příslušných orgánů a veřejnosti. Jako příklad lze uvést

školení policistů ve spolupráci s NKBT. Čtvrtá oblast se zabývá prevencí radikalizace ve společnosti a bojem proti rekrutování do teroristických struktur. Základ této oblasti spočívá ve vzdělávání veřejnosti a bezpečnostních složek pro zvýšení pochopení odlišných kultur a jejich následné tolerance. Dále je zde zmíněno varování před možnou generalizací. Neboli upozornění pro veřejnost, aby nespojovala násilné akty jedince s celou skupinou. Pátá oblast pojednává o legislativních a mezinárodně-smluvních otázkách. Zmiňuje se zde i právní řád ČR, který umožňuje stíhání teroristických aktivit v celém rozpětí (Ministerstvo vnitra České republiky, 2013a; Filipec, 2017). Teroristickým činem tedy může být i podpora formou financování teroristických aktivit. Zajišťuje ochranu, odškodnění a pomoc obětem teroristických aktivit a případnou ochranu svědků.

2.3 Akční plán boje proti terorismu

Národní akční plán boje proti terorismu pro rok 2007 až 2009 je předchůdcem dokumentu strategie ČR pro boj proti terorismu. Je rozdělen do čtyř oblastí, ve kterých se snaží udávat důležité úkoly, které mají za cíl co nejefektivněji bojovat s terorismem na území České republiky. První oblast s názvem „Zlepšení komunikace a spolupráce mezi subjekty, zapojenými do boje proti terorismu a zkvalitňování podmínek pro výkon jejich činnosti“ se zabývá zlepšením komunikace mezi subjekty na území státu. Jedná se o vytvoření mechanismu, který by zlepšil předávání informací, ohledně teroristických aktivit, a o spolupráci mezi zpravodajskými službami a policejními složkami. Je zde kladen důraz na prevenci, která spadá pod zpravodajské služby a bezpečnostní složky. Ve druhé oblasti, která se nazývá „Ochrana obyvatelstva, kritické infrastruktury a životního prostředí“, se koncepce zaměřuje na různé situace, které by mohly nastat v rámci teroristických aktivit. Je zde navrhnutá analýza v oblasti bezpečnosti osob, majetku a životního prostředí při přepravě nebezpečných předmětů a případně návrh na provedení nezbytných kroků. V této oblasti jsou také zmíněny kybernetické hrozby, které by mohly negativně ovlivnit prvky kritické infrastruktury a snaha o činnosti pro boj s nimi. Třetí část „Prevence vzniku uzavřených přistěhovaleckých komunit a radikalizace jejich členů“ se snaží předejít radikalizaci přistěhovaleckých osob. Pro dosažení tohoto cíle je nutné vzdělání ze strany bezpečnostních složek a integrovaného záchranného systému, aby nedošlo ke vzniku nenávisti. Dále je důležitý rozvoj v šíření informací o problematice spojené s přistěhovaleckými komunitami. Poslední čtvrtá oblast s názvem „Zahraničně-politické směřování České republiky v oblasti boje proti terorismu“, pojednává o zahraniční politice, která se zavazuje k plnění úkolů v rámci protiteroristického úsilí. Například formou účasti v zahraničních misích, a to jak vojenského, tak i nevojenského charakteru nebo předávání informací členským státům (Ministerstvo vnitra České republiky, 2008).

2.4 Radikalizace

Ministerstvo vnitra České republiky (2023) uvádí, že pod pojmem radikalizace „jsou rozuměny změny ideologických postojů člověka směrem k postojům vyhraněným, které vybočují z ústavních norem, vyznačují se prvky netolerance a útočí proti základním demokratickým ústavním principům“ (Ministerstvo vnitra České republiky, 2023).

K radikalizaci nejčastěji dochází u jedinců, u kterých došlo k marginalizaci neboli k takzvanému vyloučení ze společnosti. Marginalizace se projevuje diskriminací ve všech společenských systémech (vzdělávací systém, pracovní systém, sportovní systém). Největší vliv na radikalizaci osob je prostředí, ve kterém se vyskytují. Radikalizaci způsobuje takzvaný mentor, kterým může být například neformální učitel, veřejně známá osoba vystupující na internetu nebo internetová stránka, se kterými se jednotlivci setkávají buď osobně v soukromých učebnách nebo online formou prostřednictvím mobilních zařízení. Formální vzdělání a organizace jsou tak nahrazeny projevy, semináři nebo neformálním vzděláváním (Sabic-El-Rayess, 2021), které mohou mít za následek nabytí pocitu nenávisti vůči určitým skupinám.

Opakem radikalizace je deradikalizace, ta funguje na bázi programů. Deradikalizační programy hrají klíčovou roli v prevenci proti teroristickým útokům. Programy mají za cíl snížení počtu radikálních jednotlivců, přínos pravdivých informací ohledně radikalizace, chování a procesu náboru teroristických organizací a získání informací pro ochranné služby a případných svědků v rámci soudního řízení (Filipec, 2017).

2.5 Kyberterorismus

Kyberterorismus je jeden z nejvyužívanějších forem terorismu z oblasti neletálních prostředků, který má za primární cíl způsobit rozsáhlé škody za pomoci výpočetní techniky a internetu. Na rozdíl od hackerství, se kyberterorismus nesnaží proniknout do počítačového systému a obejít systém či poukázat na nedostatky a chyby, ale snaží se o ovlivnění veřejného mínění a politických elit. Typickým projevem soudobého kyberterorismu jsou například počítačové viry, logické bomby, trojské koně a počítačový červ. Za pomoci zmíněných příkladů lze proniknout do bezpečnostních systémů. Jako příklad Smolík (2008) použil případ, ke kterému došlo v dubnu roku 2000 ve Spojených státech amerických. Virus s názvem Firkin se pokoušel za pomoci počítačů připojených k internetové síti nepřetržitě vytáčet telefonní číslo amerického integrovaného systému. Virus měl za úkol ochromit provoz této záchranné služby v celých Spojených státech. Kyberterorismus se začíná více používat, a to zejména kvůli jednoduchosti, malým nákladům a schopnosti zaútočit na dálku.

2.5.1 Boj České republiky proti kyberterorismu

Česká republika v boji proti kybernetickým útokům se snaží o budování takových systémů, které mají schopnost minimalizovat dopady kybernetických akcí a následně dokáží uvést vše do původního stavu. S rychlým vývojem a zvýšenou oblíbeností kyberterorismu zajišťuje ČR bezpečnost kritické informační infrastruktury a významných informačních systémů za pomoci vládního koordinačního místa, které ihned reaguje na kybernetické incidenty. Česká republika se v rámci organizací Evropské unie (EU) a Severoatlantické aliance (NATO) účastní rozvoje proti kybernetickým hrozbám. Jedná se o policejní a mezinárodní spolupráce, které mají za primární cíl dopadení kriminálních pachatelů využívajících kyberprostor (Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2015).

2.5.2 Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost

Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB) je orgánem zabývající se kybernetickou bezpečností a ochranou utajovaných informací v rámci komunikačních a informačních systémů a kryptografické ochrany. K jeho cílům patří zabezpečení identifikace důležitých státních systémů, vytváření podstatných bezpečnostních opatření, regulace, kontroly, vzdělávání, monitoring a analýza nových trendů v kybernetické bezpečnosti, technická pomoc a koordinace při kybernetických útocích a mezinárodní spolupráce v rámci EU, NATO a Organizace spojených národů (OSN). Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost odpovídá za bezpečnost systému Galileo, který pro členské státy EU plní nezávislost v oblasti družicové navigace. Systém Galileo tak nabízí neustálý a absolutní přístup ke zmíněné službě na celé planetě. Za primární cíl lze označit možnost dostupnosti systému i za těch nejtěžších krizových stavů. (NÚKIB, 2020).

2.5.3 Computer Security Incident Response Teams

Týmy CSIRT (Computer Security Incident Response Teams) poskytují služby v rámci prevence a detekce kybernetických útoků. Jedná se primárně o technickou podporu a poskytování podobných služeb v krizových situacích v oblasti kybernetických incidentů. Funkce CSIRT spočívá ve třech hlavních prvcích. Jedná se o prevenci, detekci a reakci na kybernetické incidenty. Dále se zabývá vzděláváním, zvyšováním povědomí o problematice a navrhováním různých vylepšení v oblasti obrany a kvalit zabezpečení (Meyer & Métille, 2023).

2.5.4 Vládní Computer Emergency Response Team České republiky

Vládní CERT (Computer Emergency Response Team) spolu s týmy typu CSIRT hrají klíčovou roli v ochraně České republiky v rámci kritické infrastruktury a informačních systémů dle zákona o kybernetické bezpečnosti (181/2014 Sb.) Mezi jeho funkce se řadí příjem všech kybernetických incidentů, výpomoc a podpora osobám či příslušným orgánům, provádění hodnocení zranitelnosti systémů a přijímá údaje od provozovatele národního CERT, které následně vyhodnocuje. Vládní CERT plní roli týmu CSIRT a je v neustálém kontaktu s jinými CSIRT týmy ostatních členských států pro dosažení maximálního pokrytí kyberprostoru (Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost, 2023).

2.5.5 Národní Computer Emergency Response Team České republiky

Národní Computer Emergency Response Team České republiky (CSIRT.CZ) je oficiální bezpečnostní tým ČR, který se zabývá problematikou kybernetických incidentů a kybernetické bezpečnosti v sítích, které jsou provozovány na území ČR. Pro efektivní funkci CSIRT.CZ spolupracuje se subjekty na národní a mezinárodní úrovni. Mezi národní úroveň se řadí orgány jako je NÚKIB, Policii ČR, CSIRT/CERT, poskytovatele internetového připojení a banky. Za subjekty na mezinárodní úrovni lze zařadit CSIRTs Network, European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (EUROPOL) a Agenturu Evropské unie pro kybernetickou bezpečnost (ENISA) (CZ.NIC, 2021).

2.6 Extremismus

Extremismus lze chápat jako ideologické postoje, vybočující z ústavních a společenských norem, mající prvky netolerance vůči jiným skupinám a utočí proti základním demokratickým zásadám. Extremistické projevy vůči náboženství, barvě pleti, rovnocennosti pohlaví a sexuální orientaci, mohou v pozdější fázi přejít v činy, které mohou mít za následek narušení demokratického systému. Přítomnost extremismu se objevuje ve všech společnostech. Nelze jej zcela odstranit, lze docílit pouze minimalizací hrozeb. Míra nebezpečí závisí na vnějších faktorech (sociální, politické, ekonomické) a vnitřních faktorech (prevence a represe) (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016). Největší nebezpečí tkví v jeho schopnosti mainstreamového myšlení a možnosti lehkého šíření přes média.

2.6.1 Pravicový extremismus

Pravicový extremismus spočívá v nenávisti k menšinám. V České republice je zaměřen výhradně na Romy, Židy, sexuální menšiny, bezdomovce a drogově závislé. Dále také po proběhlých migračních vlnách a teroristických aktivitách, také proti migrantům a muslimům. Stálým znakem pravicového extremismu je odlišné chování uvnitř a mimo komunitu. Prováděné aktivity či projevované názory uvnitř komunity, jsou jednoznačně nezákonné. Naopak chováním mimo skupinu se snaží o pravý opak, čímž se pokouší o zamaskování nezákonných aktivit. Může se jednat o verbovací strategii, která v roce 2013 měla za následek převzetí některých názorů veřejností (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016). Následky mohou vést k rozštěpení společnosti a v případě nabití vyšší moci i k omezení svobody a zavedení totalitních způsobů.

2.6.2 Ultrapravicový terorismus v České republice

Mareš (2005) definoval ultrapravicový terorismus jako pojem vztahující se na okraj pravé části politického spektra, ve kterých dochází k vyhocení pravicových hodnot jako jsou moc, autorita, tradice nebo národní uvědomění. Za projev lze označit snahu o dosažení autoritativní moci ku prospěchu vlastní skupiny a odstranění prvků, které by mohly vést k narušení této skupiny. Mezi znaky krajní pravice patří politická xenofobie, nacionalismus, etnocentrismus, rasismus, antisemitismus a tvrdé nařízení v rámci zákona a pořádku. Projevy ultrapravicového terorismu lze označit za různorodé strategie, které nemají čistou formu teroristické aktivity. Jedná se spíše o politické zákroky spojené s propagandou a stranickopolitickou činností. Pomocí pouličního násilí se tento druh snaží o eliminaci vyskytujících se problémů a zároveň o vytvoření strachu, čímž se snaží o uvolnění cesty další činnosti pro uchopení co největší moci. Ultrapravicový terorismus se z pravidla snaží o co největší nárůst počtu příznivců. Mezi strategie se například řadí i zapalování mešit nebo napadání příslušníků islámu, jakožto projev odplaty za teroristické útoky spojované s islámským terorismem. Ultrapravice se, tak snaží o zisk přízně antiislámské veřejnosti. Strategie napětí spočívá ve vyvolání masivních teroristických útoků a rozdělení společnosti, při čemž by vinna byla svržena na ultralevici, popřípadě na etnické skupiny nebo náboženské komunity (Mareš, 2005). Ultrapravice se tímto snaží docílit odstranění demokracie a nastolit vládu „tvrdé ruky“ vedenou ultrapravicovou stranou.

2.6.3 Levicový extremismus

Levicový extremismus usiluje o absolutní rovnocennost, a bojuje hlavně za práva chudých a utlačovaných. Pro docílení těchto hodnot jsou vyznavači schopni důrazných a akčních prosazování

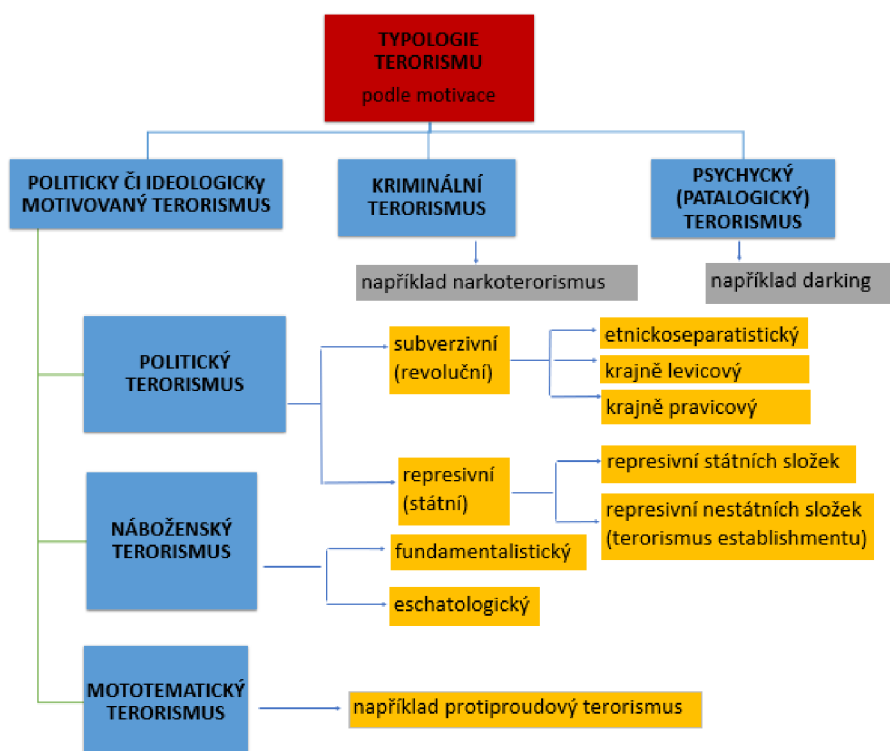
svých zájmů. Mezi základní varianty krajní levice lze zařadit anarchismus a komunismus. Anarchisté se oproti komunistům vyznačují nenávistí vůči celému systému, který není v souladu s jejich ideologií. Žádají tak o odstranění pluralitního politického systému. Mezi projevy radikálních anarchistů lze zařadit násilí vedené proti odpůrcům nebo ničení majetku jako je například žhářství (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016). Komunismus naopak chce využít státní prvky k realizaci svých záměrů uvnitř státu.

2.6.4 Ultralevicový terorismus v České republice

Jeho hlavním cílem je nastolení rovnováhy uvnitř státu za použití donucovacích a rozvratných praktik násilí, či terorismu. Mezi ultralevicový terorismus se řadí komunismus, a to v daných případech kvůli uchýlování se k násilí a počtu obětí, který je odhadován na 100 milionů. Bylo zaznamenáno, že komunistické státy se uchýlovaly ke státnímu represivnímu i subverznímu terorismu. Mezi strategie lze zařadit tvorba takzvaných „guerilla“. Jedná se o partizánská uskupení doplněné o prvky terorismu, kteří mají za úkol nastartování revoluce. Hlavním cílem soudobých komunistů je oslabení demokratického západu a docílení co největšího politického rozvoje (Mareš, 2005), který by měl za následek změnu režimu a realizaci revolučního terorismu (Obrázek 1).

Obrázek 1

Typologie terorismu podle motivace

Poznámka. (Smolík, 2008)

2.6.5 Prevence České republiky proti extremismu

Prevence v rámci státních orgánů je rozdělena mezi Ministerstvo vnitra, které zaujímá koordinační úlohu, Policii ČR, hrající klíčovou roli v boji proti extremismu, Bezpečnostní informační službou (BIS), která se snaží získat informace o záměrech a činnostech vedených proti státním základům, Úřad pro zahraniční styky a informace, řešící otázku extremismu vedeného ze zahraničí, a nakonec Vojenské zpravodajství, které se s ostatními bezpečnostními složkami a nevládními organizacemi zapojují do boje s extremismem. Česká republika, jakožto člen EU je zavázaná ke spolupráci s členskými státy. Jedná se hlavně o oblast prevence rasismu a xenofobie v rámci Rady Evropy a EU, Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, Visegrádská skupina a OSN. Nejeefektivnější způsob pro prevenci extremismu je v ČR represe proti samotnému jádru extremistických skupin. Represe neboli potlačení musí být provedena včas. Pokud se podaří včasná identifikace problému, policie tak může podat vyhlášení, že tento nezákonný akt nebude tolerovat, čímž následně může dojít k vyvolání strachu a pochybnostem ze strany extremistických uskupení. Mezi protixtremistická opatření v ČR lze zařadit exitové programy, které napomáhají jednotlivcům opustit prostředí disponující

extremismem, a protiextremistické projekty, které se prokázaly jako velice účinné. Ne tak častým prevenčním opatřením je vyřešení problému, na který extremisté poukazují. Jako příklad lze uvést migrační vlny, při kterých může dojít k zneužití sociálního systému a zvětšení rizika terorismu (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016).

2.6.6 Koncepce boje proti extremismu a předsudečné nenávisti

Hlavním dokumentem České republiky v oblasti prevence extremismu je „Koncepce boje proti extremismu a předsudečné nenávisti 2021–2026“, která si klade tři cíle.

Ochrana obětí trestné činnosti.

Nejdůležitějším cílem je zabezpečení pomoci a ochrany pro oběti nenávistné trestné činnosti. Dalším významným bodem je zajištění vhodného prostředí pro policii a státní zástupce ke správnému vykonávání pracovní činnosti.

1) Respektování specifíků obětí a ujednocení rozhodovací praxe

Je kladen důraz na zvyšování právní jistoty, schopnost detekce nenávistných motivů a poskytnutí zázemí obětem. Zlepšení metodické činnosti, spolupráce s občanskou společností a odborníky na akademické úrovni a zajištění nabídky kvalitního vzdělávání v praktickém výkonu činnosti.

2) Vytváření podmínek pro práci policie a státních zástupců, v rámci užší spolupráce

Mezi hlavní cíle se řadí ulehčení administrativy a odstraňování systémových nedostatků jako například zjednodušení vybraných administrativních postupů. Dalším cílem je zlepšení spolupráce policejních specialistů na nenávistnou trestnou činnost a státních zástupců a osvojení si základních pravidel v rámci problematiky nenávistných projevů pro včasné předání informace.

3) Pravidelné a srozumitelné informování veřejnosti

Cílem je získání důvěry ze strany obětí, prevence projevů nenávisti a informování veřejnosti o projevech nenávisti a s nimi souvisejícími plány pro boj s nimi (Ministerstvo vnitra České republiky, 2021).

Ochrana demokracie

Cíl má za úkol aktivně ochraňovat pilíře demokracie před určitými skupinami, které se jí pokoušejí narušit.

1) Posílení schopnosti bojovat s dezinformacemi

Hlavním cílem je zabránění vzniku informací, které mají za úkol vznik nenávisti. Pro dosažení tohoto cíle je nutná spolupráce mezi bezpečnostními složkami a institucemi v kyberbezpečnosti, analyzovat nenávistný obsah ze zahraničí a správně na něj reagovat.

2) Posílení schopnosti detekovat radikalizované osoby

Pro dosažení tohoto specifického cíle je důležitá spolupráce s jinými státy, které mají s problémem radikalizace dlouhodobé zkušenosti, jedná se tedy o převzetí zkušeností. Samozřejmě hovoříme i o spolupráci bezpečnostních složek s jinými subjekty, které napomáhají radikalizované osoby detekovat.

3) Udržování schopnosti zvládat násilná shromáždění

Cíl spočívá v prevenci riotů neboli výtržností a obdobných praktik za pomoci tréninkových a vzdělávacích programů pro bezpečnostní složky a spolupráci se zahraničními sáty.

4) Pokračování v opatřeních proti infiltraci extremistů do bezpečnostních složek a ozbrojených sil

Tímto cílem se Česká republika snaží zamezit osobám, které mají sklony k extremismu, začlenit se mezi ozbrojené a bezpečnostní složky. Dosažení cíle je za pomoci vzdělávacích a osvětových akcí a zaběhlých lustračních mechanismů.

5) Paralýza protidemokratických domobran

Jedná se o zákaz a zničení všech vojenských nebo polovojenských skupin, které neberou v potaz demokratické principy (Ministerstvo vnitra České republiky, 2021).

Transparentní a srozumitelné posilování důvěry v demokracii

Třetí cíl usiluje o vytvoření mechanismů proti činnostem extremistů a xenofobních populistů pomocí:

1) Aktivit na reintegraci (z)radikalizovaných a prevenci recidivy

Pozornost musí být věnována hlavně osobám, u kterých by mohlo dojít k radikalizaci a vytváření podmínek pro začlenění a zmenšení rizika opětovných přestupků.

2) Vzdělávání a osvěty

Jedná se o zvýšení povědomí o pozitivěch v rámci demokracie a možné hrozby ze strany extremismu. K tomu mají dopomoci vzdělávací, kulturní a jim podobné aktivity. Důraz je kladen na vysvětlení principů demokracie, transatlanského spojení a mediální gramotnosti.

3) Transparentní a oboustranně výhodné integrační politiky

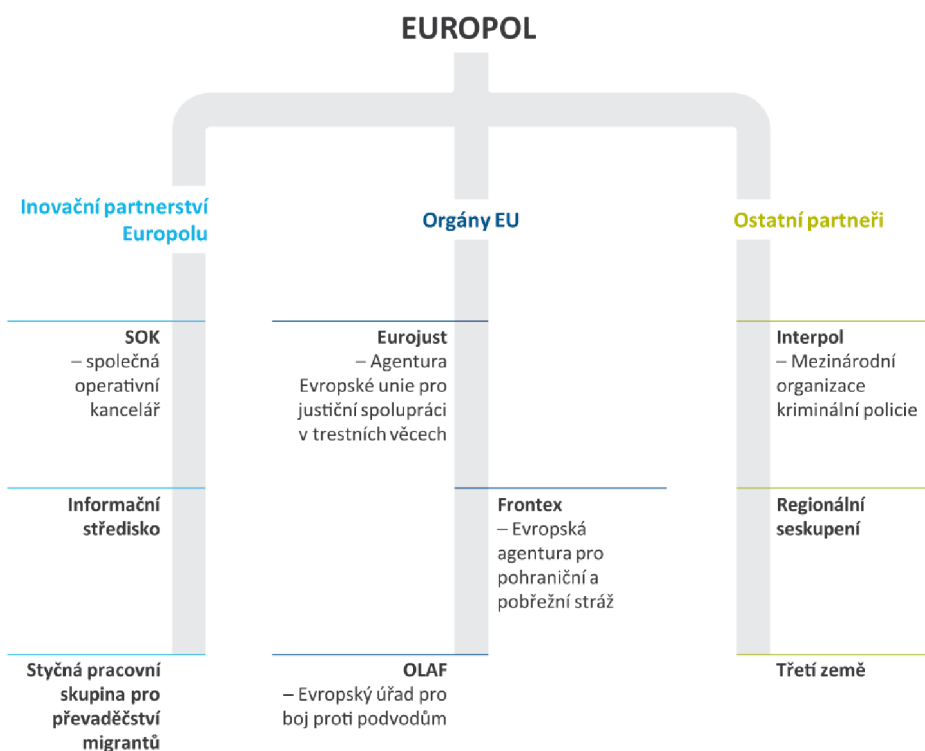
Za hlavní cíl lze označit podporu integračním procesům. Důraz je tak kladen na srozumitelnost, jednoznačnost nebo předvídatelnost integrační politiky a její pozitivita pro menšiny i většiny (Ministerstvo vnitra České republiky, 2021).

2.7 Složky bojující proti terorismu na území České republiky

S čím dál tím větším výskytem teroristických aktivit bylo nutné vytvořit příslušné složky a orgány, jejichž hlavní role spočívá hlavně v prevenci a včasném přecházení teroristických útoků. Bylo tak vytvořeno několik organizací, které mezi sebou navzájem spolupracují a poskytují si potřebné informace k odhalování teroristických složek (Obrázek 2).

Obrázek 2

Partneři Europolu zapojení do koordinačních činností

Poznámka. (Evropský účetní dvůr, 2021)

2.7.1 European Union Agency for Law Enforcement Cooperation

European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (EUROPOL) je evropský policejní úřad, který se zabývá prevencí a bojem proti závažným formám mezinárodního organizovaného zločinu, zastává nejvyšší funkci v rámci potírání teroristických aktivit a jiných projevů mezinárodního zločinu. Zabývá se novými trendy financování terorismu a dále se zaměřuje na hrozbu ze strany islamistického terorismu (Dančák & Šimíček, 2002; Pikna, 2006). V rámci Europolu byla podepsána Prümská smlouva, která členským státům dovoluje přímou výměnu údajů ohledně DNA, otisků prstů, informací o vozidlech a veškerých aktivit spojených s teroristickými činnostmi (Smolík, 2008).

2.7.2 European Union Agency for Criminal Justice Cooperation

European Union Agency for Criminal Justice Cooperation (EUROJUST) je orgán evropské unie, který se zabývá evropským právem. Z každé členské země je vyslán jeden zástupce, který by měl být povoláním policista, soudce nebo státní zástupce. Členové tímto mohou poskytovat získané informace vnitrostátním orgánům v oblasti mezinárodního zločinu či terorismu. Jeho posláním je

zejména rozvoj spolupráce orgánů členských států, podpora koordinace při vyšetřování a stíhání v členských státech (Pikna, 2006; Smolík, 2008). Společně s Europolem tvoří systém, který se navzájem podporuje nebo naopak vylučuje. V oblasti terorismu má každá členská země svého zástupce, který má na starosti protiteroristickou agendu (Smolík, 2008).

2.7.3 The International Criminal Police Organization

The International Criminal Police Organization (INTERPOL) je největší světová policejní organizace. V oblasti terorismu je Interpol koordinátorem světového policejního komunikačního systému. Provádí vyrozumění a varování bezpečnostních složek ohledně teroristů, zločinců a zbraňových systémů. Hlavním prvkem Interpolu je koaliční úkolové uskupení, které provádí pozorování aktivních teroristických skupin, poskytuje analytickou podporu, zvyšuje kapacitu členských zemí a sbírá, uschovává a předává důležité informace. Dále vyžaduje po členských státech sdílení zpráv o veškerých incidentech teroristického charakteru jako jsou například falšování dokladů, nelegální prodej zbraní nebo držení nukleárních, chemických a biologických materiálů. Interpol zřídil v rizikových regionech úkolové uskupení. Jedná se o Jižní Ameriku, Afriku, střední Asii a jihovýchodní Asii. Zásadním cílem bylo zvýšení počtu členů policie v problémových oblastech. Problémové regiony jsou dále podporované projekty Passage a Tent. Smyslem projektu Passage je zabránění v překročení národních hranic. Projekt Tent spočívá v identifikaci jedinců, kteří byli pozorováni v teroristických výcvikových táborech. Informace je poskytnuta zemi, kde tento jedinec žije. V rámci celosvětové činnosti Interpol ve spolupráci s členskými státy uskutečňuje čtyři pracovní projekty. Jsou to projekty v oblasti zbraní a elektronických sledovacích systémů, odcizení radiologického materiálu a radiologického a biologického terorismu. Pokud je v členském státu spáchán teroristický zločin, může stát požádat Interpol o takzvaný tým reakce na incident, který společně s Generálním sekretariátem umožní poskytnutí informací ohledně otisků prstů, falešných dokladů nebo oznámení o hledaných teroristech (Smolík, 2008).

2.7.4 Útvar rychlého nasazení Policie České republiky

Útvar rychlého nasazení Policie ČR (URNA) je vyčleněný policejní orgán pro boj proti terorismu. Jeho působnost je vymezena na celou oblast ČR. Tento orgán přímo podléhá prezidentovi policie, který se souhlasem vnitra rozhoduje o vyslání do akce. Útvar je povolán do služby, pokud se jedná o teroristickou aktivitu, únosce, pachatele organizované trestné činnosti a viníky úmyslných trestných činů velkého rozsahu. Je rozdělen do tří sekcí, a to na sekci rychlého nasazení, speciálních služeb, administrativní sekce. První jednotka vznikla roku 1981 jako reakce na vlny teroristických útoků a únosů letadel. Do roku 1989 spadal útvar rychlého nasazení pod tehdejší sbor národní

bezpečnosti. Po sametové revoluci se útvar díky svému zaměřením zařadil mezi podobné speciální jednotky v Evropě. Uskupení neustále spolupracuje se zahraničními organizacemi, mezi které patří 22SAS (Special Air Service), která sídlí v Anglii, GIGN (Groupe d'Intervention de la Gendarmerie Nationale) a RAID (Recherche, assistance, intervention, dissuasion) pocházející z Francie, belgická SIE (Special Interventie Eskadron), s italskou službou NOCS (Nucleo Operativo Centrale di Sicurezza), ÚOU (Útvar osobitného určenia) ze Slovenska (Policie České republiky, 2023b) a jinými jako jsou například Spojené státy americké.

2.7.5 Finanční program pro boj s terorismem

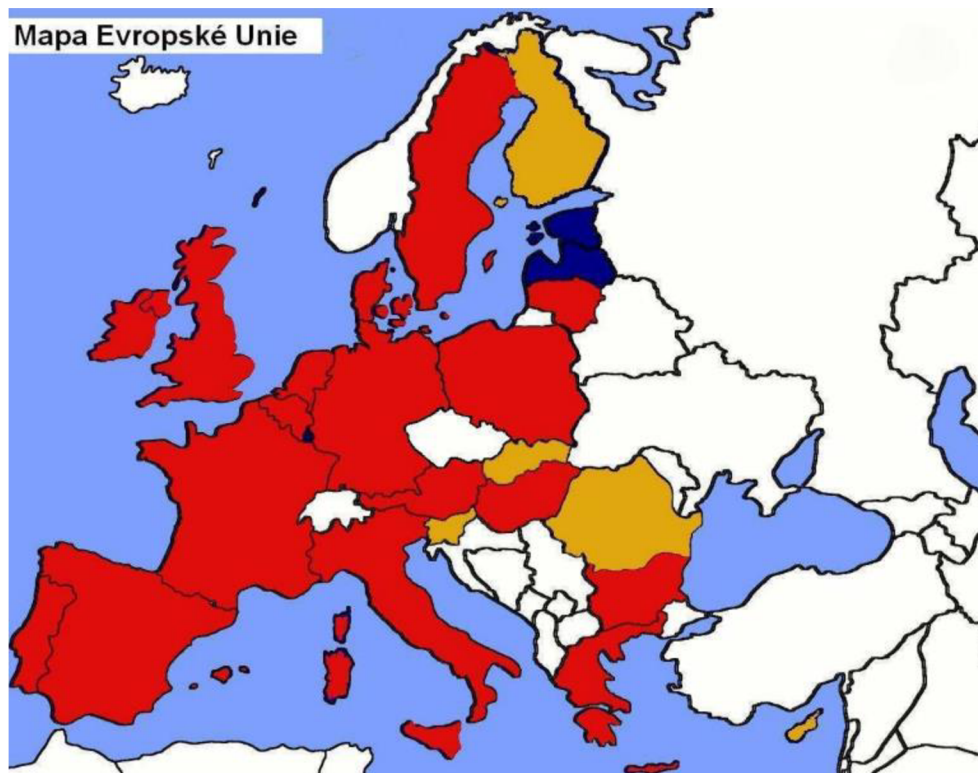
Roku 2007, konkrétně 12. února byl vytvořen specifický program s názvem Prevence, připravenost a zvládání následků terorismu a dalších rizik souvisejících s bezpečností neboli v angličtině Prevention, Preparedness and Consequence Management of Terrorism and other Security related risk (CIPS), který usiluje u členských států o zlepšení prevence, přípravy, ochrany lidí a kritické infrastruktury proti teroristickým aktivitám a případům jim podobných. Program spolupracuje s donucovacími orgány, veřejnými a soukromými objekty, institucemi, univerzitami, sociálními partnery, mezinárodními orgány, nevládními organizacemi a statickými úřady. Přístup do programu je povolen orgánům a organizacím s právní subjektivitou, které jsou usazené v jednotlivých členských státech. Jedná se hlavně o finanční výpomoc zúčastněných států. Podpora s výjimkami je nemateriální povahy. Hovoříme především o projektech zaměřené na vývoj v oblasti informacích bank, znalostních sítí, mezinárodního školení, studií a systémových koncepcích, které se týkají problematiky terorismu a kriminality (Ministerstvo vnitra České republiky, 2013b).

2.8 Teroristický útok na území České republiky

Česká republika se řadí mezi státy Evropy, které na svém území, z dlouhodobého hlediska, nezaznamenaly teroristickou aktivitu (Obrázek 3). Výbuchy ve Vrběticích, které se udály roku 2014 byly často v médiích spojovány s teroristickou činností. Dosud však není potvrzené, zda se opravdu jedná o teroristický čin či nikoliv. Kvůli šíření dezinformací a velké mediální pozornosti byl zaznamenán výskyt nenávisti vůči ruským občanům, který se projevoval nejčastěji vyčleňováním ze společnosti.

Obrázek 3

Výskyt teroristických útoky v rozmezí let 2006-2012

Poznámka. Červeně jsou označeny státy, kde byl spáchán teroristický čin. Oranžově jsou označeny státy, kde došlo k zadržení osob podezřelých z teroristických aktivit. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2013a)

Dne 16. října 2014 se z neznámých důvodů odehrál výbuch v muničním skladu číslo 16. Situace se odehrála na území Zlínského kraje nedaleko vesnice nesoucí název Vrbětice. Mezi následky výbuchu se řadí úmrtí dvou mužů, roznesení munice a fragmentů do okolí a poničení okolního prostředí. Došlo k opakovaným evakuacím obytných zón, které se nacházely v blízkosti epicentra výbuchu. Na krátkou dobu byla uzavřena i nedaleká škola. Dne 3. prosince došlo k druhé explozi, a to skladu číslo 12, kde byly uskladněny dělostřelecké granáty a miny. Po celou dobu byly v oblasti pozorovány neřízené výbuchy, které bránily kriminalistům a pyrotechnikům v další aktivitě. Pyrotechnický tým ustanovil nejdříve sedm dní bez neřízeného výbuchu pro provádění dalších aktivit, později byla tato lhůta prodloužena na devět dní. Došlo k nastavení bezpečného okruhu od epicentra výbuchu, který byl ze začátku 1200 m, později se tento okruh rozšířil na 1550 m kvůli nálezů nevybuchlého dělostřeleckého granátu (Šafařík, Princ, Ďulíková & Kašparová, 2018). Okruh byl hlídán policisty a vojáky po celou dobu záchranných a likvidačních prací. Okruh byl několikrát narušen. Jednalo se o opilého mladíka, horkovzdušný balón, zloděje munice, přelet letadel a paraglidistu. V nedalekých

obcích byla zakázána pyrotechnika, aby hluk způsoben zábavnou pyrotechnikou nebyl zaměřován s neřízenými výbuchy. Tento zákaz byl několikrát porušen. K vyšetřování a ohledání místa první exploze došlo 28. června roku 2016 (sklad číslo 16). Místo druhé exploze bylo prohledáno téměř o rok později a to 1. července 2017, kvůli zhoršeným podmínkám. Také byly nasazeny nemodernější prostředky jako jsou například drony, roboti pro zneškodnění nevybuchlé munice, vrtulníky a speciální vozidla. Jednotky integrovaného systému odklidily dohromady více než 18 tisíc kusů munice a převezly více než 100 tun uskladněného válečného materiálu do jiných skladů. Činnost byla ukončena až roku 2020 (Police České republiky, 2023a).

2.8.1 Kauza Vrbětice

Kauza Vrbětice pojednává o zapojení tajné ruské organizaci ohledně výbuchů, které se udály 16.10. a 3.12. 2014. Osoby, které byly údajně zodpovědné za explozi v muničním skladu, jsou podle získaných informací členy jednotky 29155 ruské vojenské zpravodajské služby GRU, kteří jsou ve Velké Británii vyšetřováni z důvodu pokusu o otravu Sergeje Skripala. Za pomoci této informace vytvořily české a britské policejní týmy uskupení, které spolu úzce spolupracuje. Ke zveřejnění informací ohledně spojení výbuchů a skupiny GRU došlo 17.04.2021. Reakcí ČR bylo vyhoštění 18 ruských diplomatů a vznesení požadavku na mezinárodního odškodnění (Policie České republiky, 2022; Policie ČR, 2023c).

Bezpečnostní informační služba (2021) (BIS) ČR uvedla jako jedno z opatření, v návaznosti na kauzu Vrbětice, omezení kontaktního styku ruských diplomatických pracovníků s českými zástupci proruských aktivistů. Česká republika se tímto krokem chtěla bránit před šířením případných dezinformací a propagandy z ruské strany.

2.8.2 Důkazy proti skupině GRU

Jednotka 29155 se podle získaných informací seskupila v Ostravě, která se nachází jen hodinu cesty od Vrbětic. Členové Čepiga a Mishkin si pod falešnou identitou požádali o povolení ke vstupu do omezených prostorů skladu Imex, a to v období 14.-17.10.2014. Stále není jasné, zda si povolení sjednali prostřednictvím kontaktu se společností Imex, anebo jinou cestou. Společnost Imex uvedla, že Čepiga a Mishkin vydávající se za kupce zbraní nikdy neobjevili. Ihned po výbuchu Anatolij Čepiga a Alexandr Mishkin nasedli ve Vídni na let, který mířil do hlavního města Ruské federace. Let odstartoval v 10:05, 40 minut (Bellingcat, 2021) poté, co explodoval muniční sklad číslo 16 společnosti Imex. Podle Bellingcat (2021) by se mělo jednat o mnohem promyšlenější operaci, než se myslelo. Údajně lze hovořit o přímé účasti generála Averjanova, který jako jeden z šesti členů

jednotky 29155 skupiny GRU měl napomáhat s přípravami, které vedly k explozi dvou muničních skladů.

2.8.3 Motivace

Skupina GRU se prostřednictvím exploze muničních skladů ve Vrběticích snažila zabránit vývozu vojenského materiálu na Ukrajinu během ohrožení její celistvosti. Bulharská společnost EMCO potvrdila, že na konci roku 2014 s Ukrajinou vytvořili kontrakt v hodnotě 25 milionů eur pro posílení obranyschopnosti Ukrajiny. Společnost EMCO je jeden ze dvou prodejců v EU, která se zaměřuje na výrobu speciální munice v rozsahu 120 mm – 152 mm. Zmíněná munice je kompatibilní se zbraněmi využívaných během období Sovětského svazu. Druhá zmíněná společnost je pod kontrolou Ruské federace, a tak společnost EMCO zůstává jediným možným vývozcem válečného materiálu pro armádu Ukrajiny (Bellingcat, 2021).

2.9 Přispívání migračních vln ke vzniku teroristických útoků

Po roce 2015, podle evropské unie, byl pozorován nárůst teroristických aktivit po celé Evropě. A to u druhů jako je pravicový terorismus, džihádistický/nábožensky motivovaný terorismus, levicový a anarchistický terorismus, etnonacionalistický a separatistický terorismus. Nejvíce se útoky spojovaly s nábožensky motivovaným terorismem, který za období 2015–2017 měl na svědomí více 60 teroristických útoků a přes 300 obětí na lidských životech. Dále bylo zadrženo přes 2000 podezřelých z teroristických aktivit (Evropský parlament, 2021; Rada Evropské unie, 2023).

2.9.1 Problémy migračních vln

Teroristické organizace mohou využít migrační krizi pro nepozorovatelné proniknutí svých příslušníků do cizích států. Při migraci se v cílových zemích vytvářejí takzvané „diaspory“, které lze definovat jako uskupení uprchlíků, kteří si po přestěhování stále zachovávají vazby ke své staré kultuře. Zmíněné diaspory, tak mohou být vystavené diskriminaci ze strany cizí země, která může vést až k radikalizaci osob, a tím pádem ke zvýšení rizika teroristického útoku. K diskriminaci dochází kvůli strachu a panice, které nastávají kvůli událostem z 11. září (Helbling & Meierrieks, 2022). Podle získaných dat od Choi & Salehyan (2013), lze vydedukovat že země, které jsou hostitelé uprchlíků, mají větší šanci na výskyt teroristických útoků. Choi & Salehyan (2013) tvrdí, že je to způsobeno špatným zacházením s uprchlíky a podmínkami v uprchlických táborech.

Migrační krize může napomoci politickým stranám, které se staví proti migraci, k většímu volebnímu úspěchu. Jako příklad lze použít státy Turecko a Izrael. Ve zmíněných státech došlo

ke zvýšené podpoře pravicových stran po událostech spojené s terorismem (Berrebi & Klor, 2008; Kibris, 2011).

2.10 Jak se zachovat při teroristickém útoku

Šándor (2017) ve své příručce objasnil základní pokyny, jak se zachovat při teroristickém útoku. Popisuje zde návod proti jednotlivým druhům útoků jako je únos letadla, střelec, bombový útok a auto najíždějící do davu.

Bombový útok

Bombový útok lze rozdělit na bombový útok ohlášený a neohlášený. Při bombovém útoku, který je cíleně ohlášený, musí být při předávání informace o útoku příslušným složkám podán co nejlepší popis volajícího. V popisu by mělo zaznít, zda volající trpěl vadou řeči, zda se jednalo o muže či ženu, rychlost a logika sdělení útoku a podobné informace. Následně musí být rozhodnuto, na základě telefonátu s volajícím, o provedení evakuace. Nahlášená bomba může být záminka k vylákání osob z budovy ven, kde se mohou stát lehčími terči. Vytvoření systému a týmu, který by monitorovat celý prostor by se mohlo stát prevencí před tímto typem bombového útoku. Pro neohlášený bombový útok neexistuje žádný „prevenční plán“, podle kterého by se postižení měli řídit (Security magazin, 2017). Nejdůležitější je všimnout si svého okolí, ve kterém se právě pohybují. Analyzovat podezřelé předměty jako jsou například opuštěné tašky nebo batohy a poslouchat svůj vnitřní instinkt. Bombové útoky dále můžeme rozdělit na výbuch na otevřeném prostranství a výbuch uvnitř budovy. Pro výbuch na volném prostranství obecně platí zalehnout, zakrytí hlavy, zbytečně neriskovat (například při fotografování na mobilní telefon), zalehnout své blízké a vyčkat na další pokyny, které přijdou v rozhlasu či rádiu. Ovšem tento plán je především pro jedince, kteří se vyskytli v blízkosti exploze. Pro případ výbuchu uvnitř budovy je nejlepší volba zanechání veškeré činnosti a okamžitá evakuace podle předem připraveného plánu (Šándor, 2017).

Střelec

Pokud je možnost po zaznamenání střelby by měl následovat okamžitý útek a následné ukrytí. Útek by měl probíhat v přikrčení s kličkováním. Pokud se střelba vyskytne na volném prostranství, jako úkryt lze použít strom nebo auto (část kde se nachází motor). V budově se doporučuje zamknout, či zabarikádovat se uvnitř místnosti. Jako rukojmí nenavazovat oční kontakt, vyhovět všem požadavkům a zbytečně neriskovat (Šándor, 2017).

Únos letadla

Únos letadla je v dnešní době prakticky nemožný. Zvýšené opatření po roce 2001 znemožňuje jakékoliv provedení zmíněného útoku. Šandor (2017) uvádí, že při únosu platí základní pravidla jako neprovokovat únosce, nenatáčet, vyhovět požadavkům a nenavazovat oční kontakt.

Auto najíždějící do davu

Pro auto najíždějící do davu platí prevence ve smyslu všimnout si svého okolí (podezřelých řidičů, rychle jedoucích aut). Tento druh útoku je zde zmíněn kvůli lehké dosažitelnosti a nepředvídatelnosti ze strany teroristických skupin (Šandor, 2017).

3 CÍLE

3.1 Hlavní cíl

Jednou ze základních funkcí státu je ochrana jeho obyvatelstva. Práce se zabývá terorismem a jeho povědomím v ČR, proto se autor rozhodl stanovit následující hlavní výzkumnou otázku:

1. Jak veřejnost vnímá terorismus na území ČR a jaká je jeho osvěta mezi obyvateli?

3.2 Dílčí cíle

- 1) Na základě rešeršní literární činnosti popsat historické aspekty a současný stav realizace boje proti terorismu z hlediska jeho plánování a forem.
- 2) Na základě studia strategických národních dokumentů pojednat o současných způsobech ochrany obyvatelstva na území České republiky proti vybraným formám terorismu. Vybrané formy detailně specifikovat.
- 3) Formou sociologického výzkumu zjistit povědomí veřejnosti o možnostech realizace ochrany obyvatelstva ve vztahu k teroristickým aktivitám.
- 4) Zpracovat návrh na možné změny přístupu k realizaci ochrany obyvatelstva.
- 5) Práci zpracovat jako teoretické pojednání v souladu s požadavky na formální úpravu závěrečných prací na FTK UP v Olomouci.

3.3 Výzkumné otázky

Pro bližší seznámení s problematikou terorismu na území ČR a jeho osvětou byly stanoveny následující výzkumné otázky:

1. Jak je vnímán kyberterorismus?
2. Kde respondenti zaznamenali informaci o zachování se při teroristickém útoku?
3. Jak se lidé s různým typem vzdělání dívají na výbuch ve Vrběticích?
4. Který stát stojí dle respondentů za nejvíce teroristickými útoky?
5. Setkávají se muži s informací, jak se zachovat při teroristickém útoku, více než ženy?

4 METODIKA

Bakalářská práce je rozdělena na dvě primární části - teoretickou a praktickou. Pro teoretickou část autor provedl rešerši tuzemských (Filipec, 2017; Mareš, 2005) a zahraničních zdrojů (Sabic-El-Rayess, 2021) pro popis dvou vybraných forem terorismu a jejich následnou prevenci na území České republiky.

Praktická část byla provedena formou dotazníkového šetření zaslaného prostřednictvím internetové stránky Survio.com.

4.1 Výzkumný soubor

Celkově dotazníkové šetření navštívilo 391 respondentů, avšak dotazník vyplnilo úspěšně pouze 80,05 % tedy 313 dotazníků. Respondenti měli možnost odpovědět na dotazníkové šetření v období 24.01.2023 – 26.02.2023. Odkaz na dotazník byl vyvěšen na několika facebookových stránkách, kde si lidé z celé České republiky navzájem vyplňují dotazníky, abych získal co nejvíce informací od různých respondentů z různých oborů. O vyplnění jsem také požádal rodinu, přátele, kolegy z oboru a svou bývalou střední školu (Střední odborná škola ekologická a potravinářská ve Veselí nad Lužnicí). Online forma dotazníku byla zvolena z důvodu doporučení vedoucího práce, kvůli pohodlí a lehkému zpracování dat z dotazníku. Naopak velkou nevýhodou je nemožnost zkontrolovat pravdivost odpovědí respondentů.

4.2 Metody sběru dat

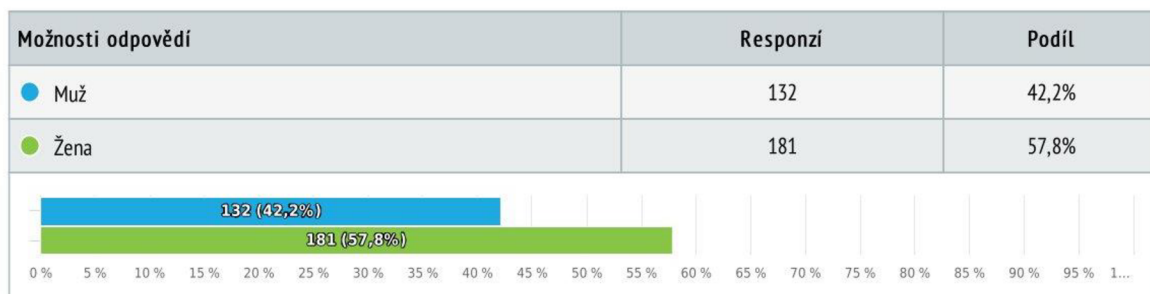
V práci byly použity metody kvalitativního i kvantitativního sběru dat. Z kvalitativního sběru dat bylo použito krátké interview se zaměstnancem Střední odborné školy ekologické a potravinářské ve Veselí nad Lužnicí, za účelem získání odpovědí na téma terorismu a jeho osvěta na dané škole.

Z kvantitativního sběru dat byl použit již výše zmíněný online dotazník, který obsahoval 25 otázek. V dotazníku jsou zahrnuty tři různé druhy otázek. Jednalo se o otázky uzavřené, které nabízely respondentům jen specifické odpovědi. Polouzavřené, u kterých mohli respondenti zvolit více možností nebo možnost jiné a otevřené otázky, ve kterých respondenti mohli vlastními slovy definovat, popřípadě vyjádřit svou myšlenku.

VÝSLEDKY

- **Otázka č. 1: Jaké je Vaše pohlaví?**

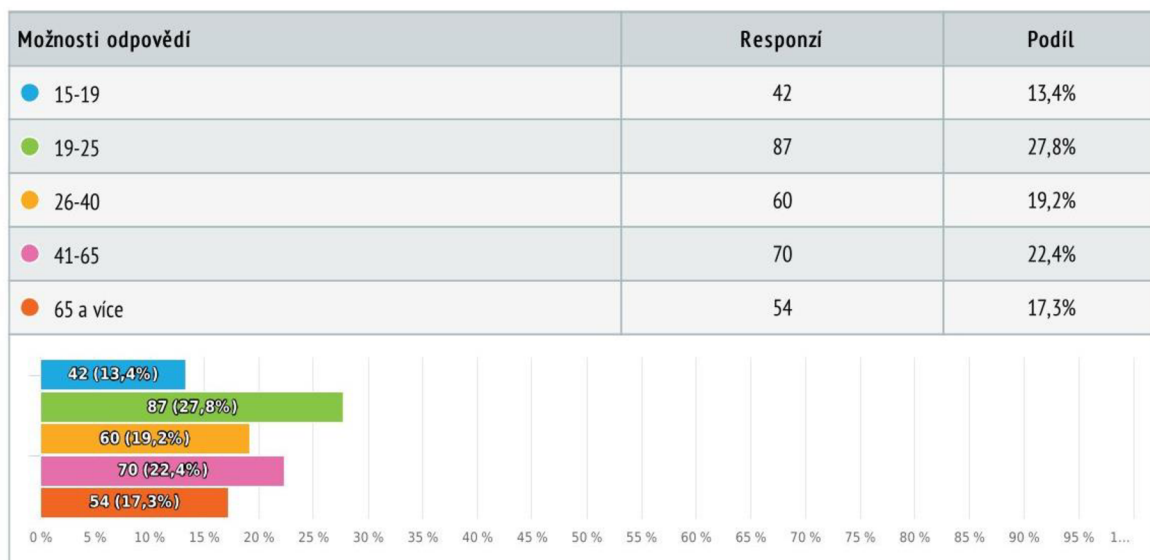
Tabulka 1: Pohlaví respondentů

První otázka se zabývala pohlavím respondentů. Ze 313 respondentů bylo více žen než mužů, těch bylo 132 (42,2 %) a žen 181 (57,8 %).

- **Otázka č. 2: Jaký je Váš věk?**

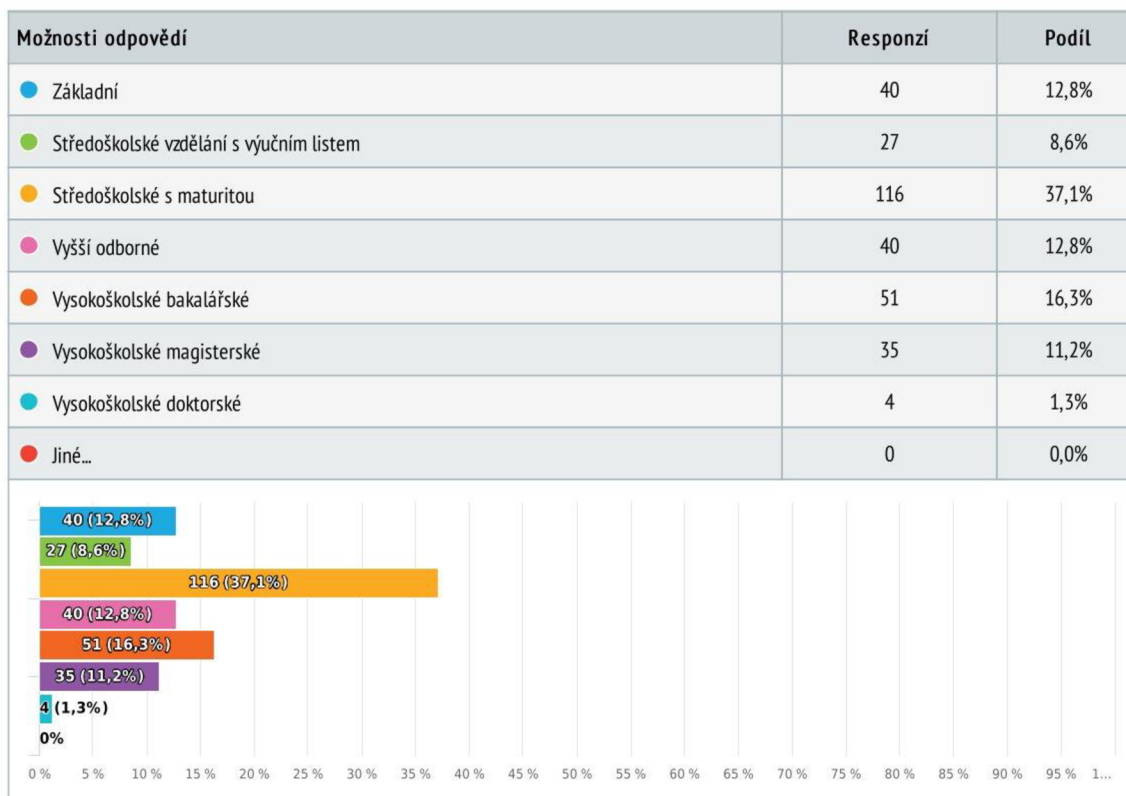
Tabulka 2: Věk respondentů

Druhá otázka se týkala věkových kategorií. Ve věkovém rozpětí 15-19 se průzkumu zúčastnilo 42 (13,4%) respondentů. Ve věku 19-25 byla zaznamenána odpověď od 87 (27,8 %) respondentů. Ve věkové kategorii 26-40 bylo 60 (19,2 %) respondentů. Respondentů ve věku 41-65 bylo 70 (22,4 %) a 54 (17,3 %) responzí bylo od respondentů starších 65 let.

- **Otázka č. 3 : Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?**

Tabulka 3: Nejvyšší dosažené vzdělání

Čtvrtá otázka se týkala nejvyššího dosaženého vzdělání respondentů. Nejvíce respondentů dosáhlo středoškolského vzdělání s maturitou. A to konkrétně 116 (37,1 %) respondentů. Druhá nejčastější odpověď byla vysokoškolské bakalářské vzdělání, ta zaznamenala 51 (16,3 %) respondentů. Čtyřicet (12,8 %) respondentů dosáhlo základního vzdělání, stejné množství odpovědí zaznamenalo i vyšší odborné vzdělání. Středoškolské vzdělání s výučním listem získalo 27 (8,6 %) označení. Vysokoškolské magisterské uvedlo 35 (11,2 %) respondentů a čtyři (1,3 %) respondeti zvolili vysokoškolské doktorské vzdělání. Možnost jiné neuvedl nikdo.

- **Otázka č. 4 : Vyberte kraj Vašeho trvalého bydliště?**

Tabulka 4: Kraj trvalého bydliště

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● Hlavní město Praha	23	7,3%
● Středočeský kraj	21	6,7%
● Jihočeský kraj	37	11,8%
● Plzeňský kraj	24	7,7%
● Karlovarský kraj	16	5,1%
● Ústecký kraj	19	6,1%
● Liberecký kraj	26	8,3%
● Královéhradecký kraj	20	6,4%
● Pardubický kraj	27	8,6%
● Kraj Vysočina	22	7,0%
● Jihomoravský kraj	24	7,7%
● Zlínský kraj	19	6,1%
● Olomoucký kraj	21	6,7%
● Moravskoslezský kraj	14	4,5%

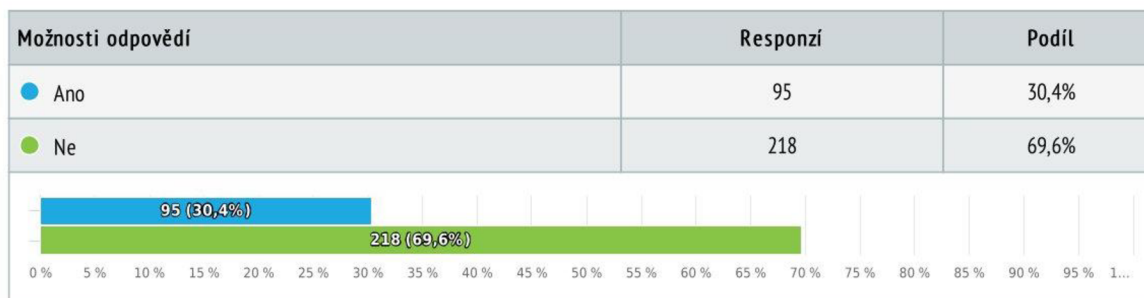
Region	Responzí	Podíl (%)
Hlavní město Praha	23	7,3%
Středočeský kraj	21	6,7%
Jihočeský kraj	37	11,8%
Plzeňský kraj	24	7,7%
Karlovarský kraj	16	5,1%
Ústecký kraj	19	6,1%
Liberecký kraj	26	8,3%
Královéhradecký kraj	20	6,4%
Pardubický kraj	27	8,6%
Kraj Vysočina	22	7,0%
Jihomoravský kraj	24	7,7%
Zlínský kraj	19	6,1%
Olomoucký kraj	21	6,7%
Moravskoslezský kraj	14	4,5%

Čtvrtá otázka měla zjistit kraj trvalé bydliště respondentů. Povedlo se získat respondenty ze všech krajů. A to s přibližně stejným zastoupením respondentů z každého kraje. Hlavní město Praha označilo 23 (7,3 %) respondentů, 21 (6,7 %) respondentů uvedlo své trvalé bydliště ve Středočeském kraji, z Jihočeského kraje bylo 37 (11,8 %) respondentů, Plzeňský kraj zaznamenal 24 (7,7 %) označení, Karlovarský kraj 16 (5,1 %) respondentů, 19 (6,1 %) respondentů z Ústeckého kraje, Liberecký kraj

26 (8,3 %) respondentů, Královehradecký kraj označilo 20 (6,4 %) respondentů, 27 (8,6 %) respondentů označilo Pardubický kraj jako své trvalé bydliště, Kraj Vysočina zaznamenal 22 (7 %) respondentů, Jihomoravský kraj 24 (7,7 %) označení, Zlínský kraj 19 (6,1 %) respondentů, Olomoucký kraj 21 (6,7 %) responzí a 14 (4,5 %) respondentů označilo Moravskoslezský kraj.

- **Otázka č. 5: Pokusíte se o vlastní vyjádření pojmu „terorismus“?**

Tabulka 5: Pokus o vlastní vyjádření pojmu terorismus

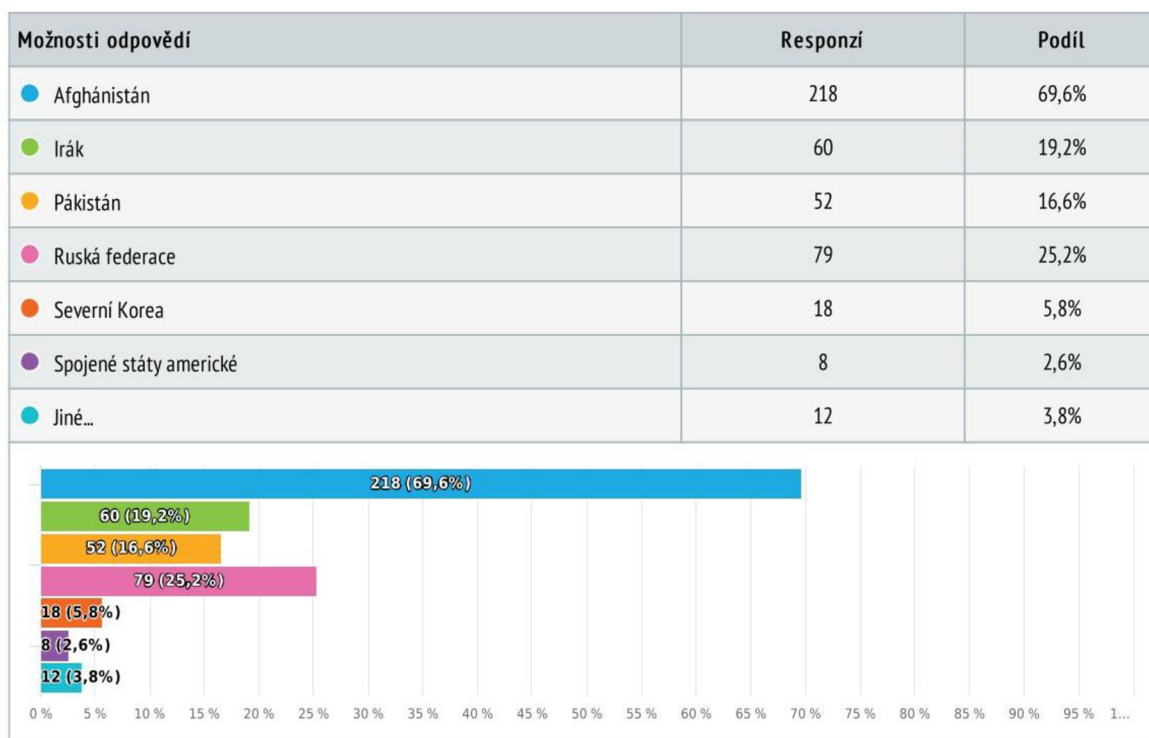
Z celkových 313 respondentů se 95 (30,4 %) z nich pokusilo o napsání vlastního vyjádření pojmu „terorismus“, 218 (69,6 %) respondentů uvedlo, že na otázku odpovídat nechce. Z odpovědí lze vyvodit souvislost pouze mezi pohlavím. Muži se častěji pokoušeli o vlastní vyjádření pojmu terorismus.

- **Otázka č. 6: Vaše definice pojmu „terorismus“ by mohla znít takto:**

Šestá otázka navazovala na předešlou otázku, zda se respondenti pokusí o vlastní vyjádření pojmu „terorismus“. Různorodost odpovědí zapříčinila nemožné rozřazení odpovědí. Avšak nejvíce opakovanými prvky byly násilí, úmyslný čin, vyvolání strachu, násilné dosažení cílů a útok na obyvatelstvo.

- **Otázka č. 7: Z kterého z níže uvedených států byste nejvíce očekával(a) teroristický útok?**

Tabulka 6: Potenciální aktér teroristických útoků

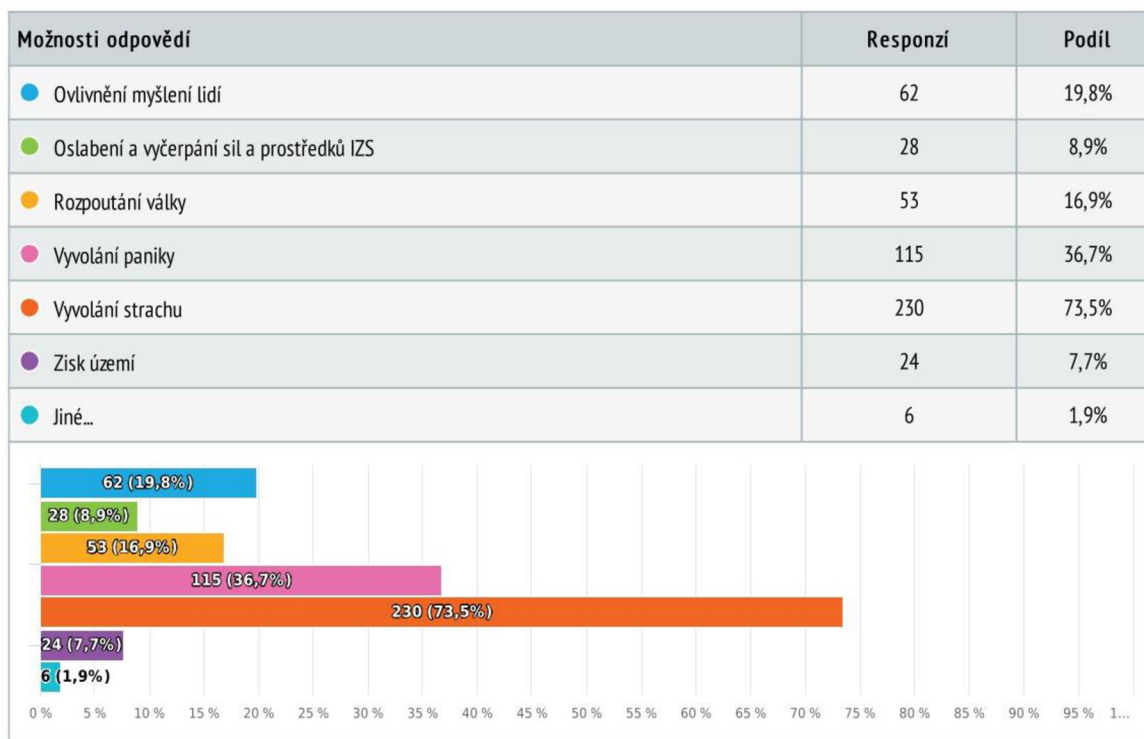
Nejvíce respondenti označovali možnost Afgánistán. Tato odpověď získala 218 (69,6 %) responzí. Tři státy byly označovány s podobnou frekvencí. To byl Irák s 60 (19,2 %) responzemi, Pákistán s 52 (16,6 %) responzemi a Ruská federace, která byla označena 79krát (25,2 %). Nejméně však byla označovaná Severní Korea 18 (5,8 %), Spojené státy americké s 8 (2,6 %) responzemi a možnost jiné s 12 (3,8 %) responzemi. K této možnosti respondenti nejčastěji psali státy Írán, Indie nebo Čína. Z odpovědí nelze vyvodit souvislosti mezi pohlavím, věkem, vzděláním či trvalým bydlištěm respondentů.

- **Otázka č. 8: Proč jste zvolil(a) právě tento stát (státy)?**

Osmá otázka byla otevřená a zabývala se důvodem, proč respondeti zvolili daný/é stát/y v předešlé otázce. Odpovědi se týkaly především historického aspektu, náboženského přesvědčení, konfliktu na Ukrajině a mediálního spojení s teroristickými aktivitami.

- **Otázka č. 9: Vyberte, jaký je podle Vás záměr realizace teroristického útoku (útoků)?**

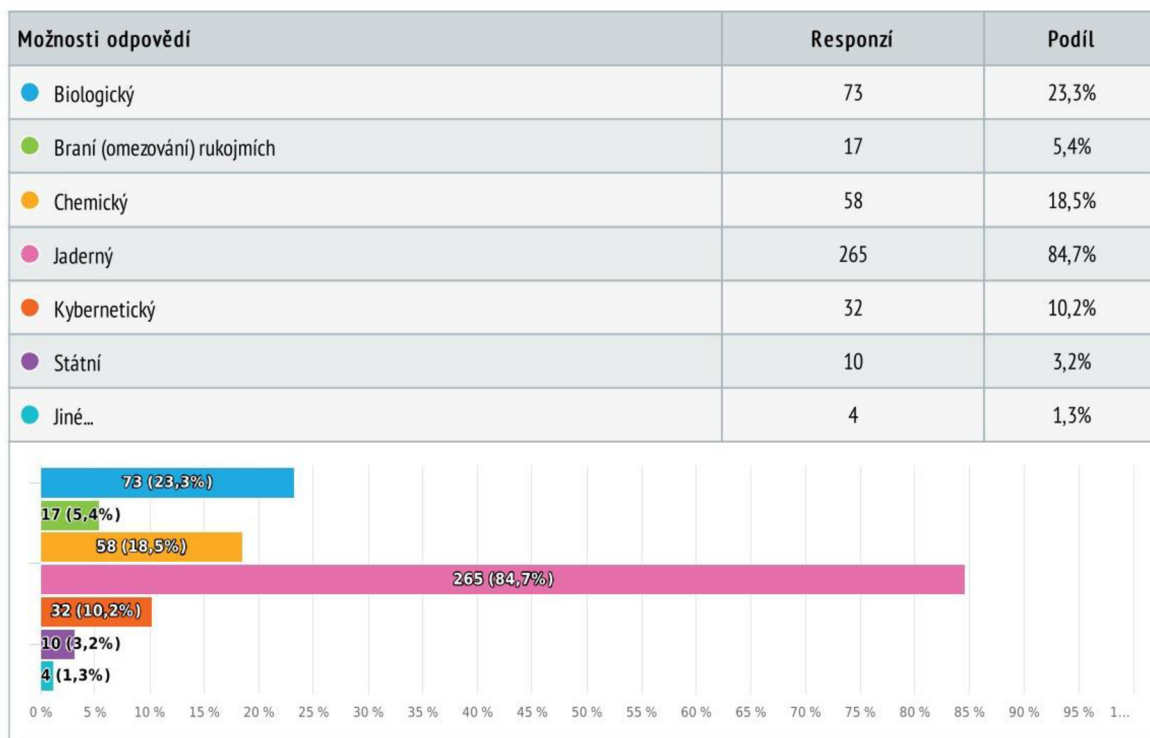
Tabulka 7: Záměr realizace teroristických útoků

Možnost, kterou respondenti označili nejčastěji se týkala vyvolání strachu. Tuto odpověď označilo 230 (73,5 %) respondentů. Druhou nejčastější možností bylo vyvolání paniky se 115 (36,7 %) responzemi. Ovlivnění myšlení lidí získalo 62 (19,8 %) označení, oslabení a vyčerpání sil a prostředků integrovaného záchranného systému získalo 28 (8,9 %) responzí, 53 (16,9 %) responzí získala možnost rozpoutání války, zisk území nabylo 24 (7,7 %) responzí a možnost jiné získala 6 (1,9 %) označení, kde respondenti nejčastěji psali náboženství jako hlavní záměr realizace teroristického útoku. Ani u těchto odpovědí nelze vyvodit souvislosti mezi pohlavím, věkem, vzděláním či trvalým bydlištěm respondentů.

- **Otázka č. 10: Který z níže uvedených druhů teroristického útoku považujete ze svého pohledu za nejnebezpečnější?**

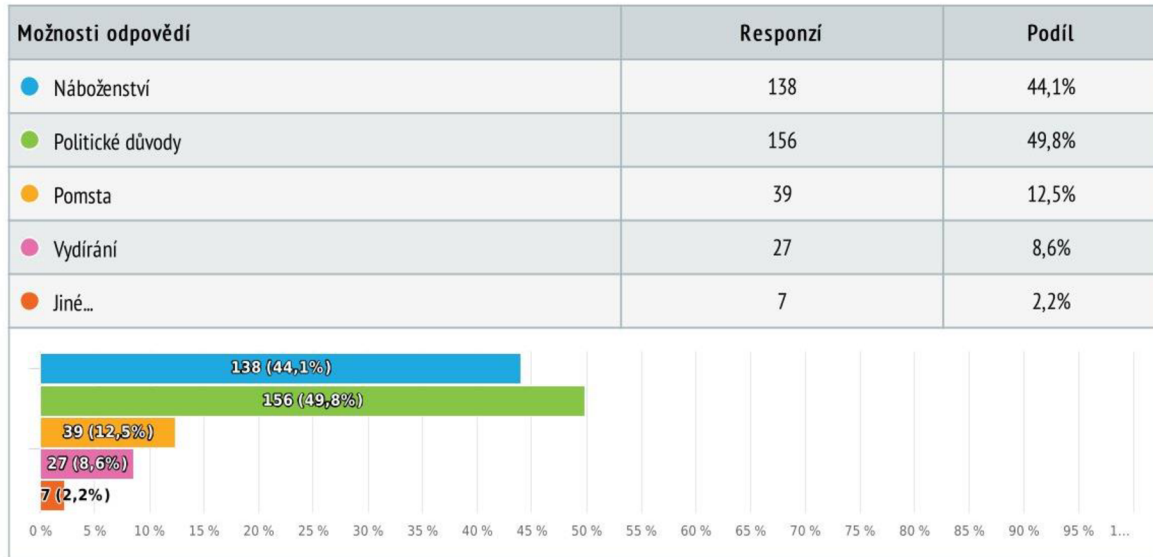
Tabulka 8: Nejnebezpečnější druh teroristického útoku

I v této otázce se většina respondentů shodla na stejné odpovědi, a to na možnosti jaderný útok s 265 (84,7 %) responzemi. Možnost biologický útok zaznamenal 73 (23,3 %) responzí, brání (omezování) rukojmích 17 (5,4 %) responzí, chemický útok byl označen 58krát (18,5 %), kybernetický útok získal 32 (10,2 %) odpovědí, státní 10 (3,2 %) responzí a nejméně responzí získala odpověď jiné se čtyřmi (1,3 %) responzemi.

- **Otázka č. 11: Z jakého důvodu by se podle Vás mohla stát Česká republika terčem teroristického útoku?**

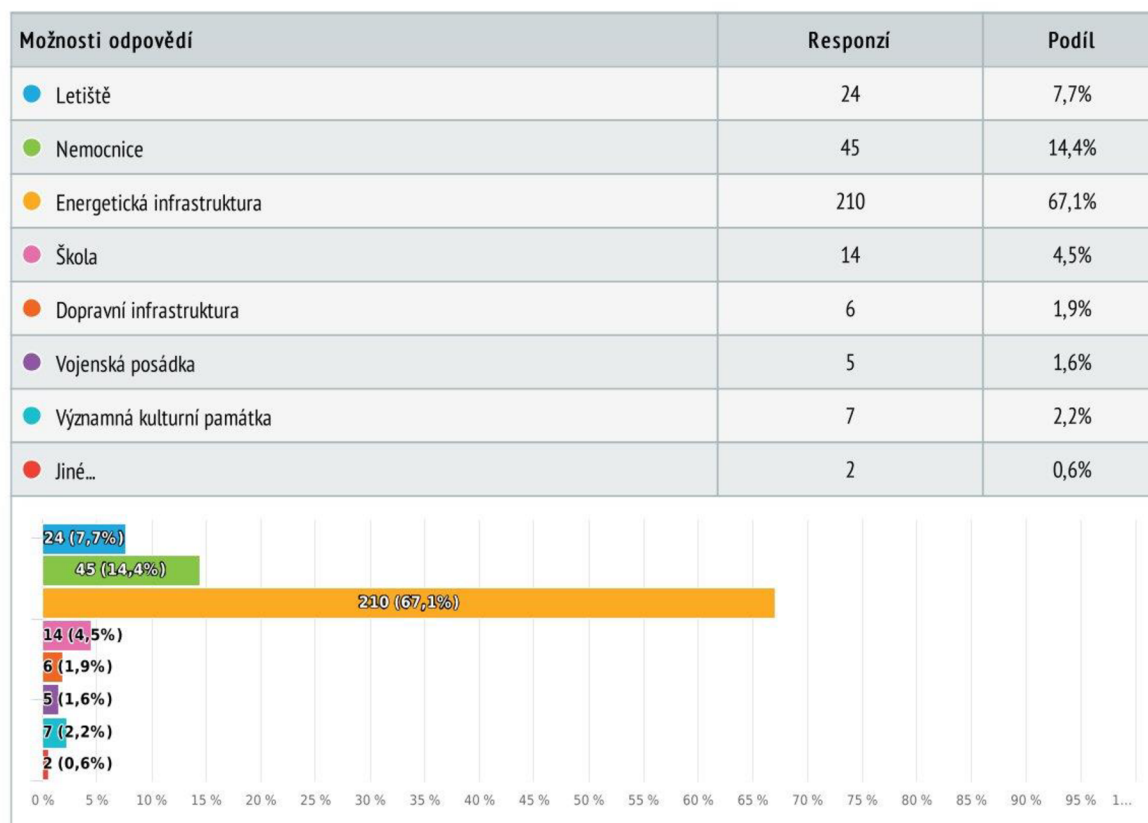
Tabulka 9: Důvody pro provedení teroristického útoku na Českou republiku

Z celkových 367 responzí, možnost náboženství získala 138 (44,1 %) označení, nejvíce označované byly politické důvody se 156 (49,8 %) responzemi, pomsta získala 39 (12,5 %) responzí, 27 (8,6 %) responzí označilo vydírání a 7 (2,2 %) responzí získala možnost jiné, kde respondenti zmínili, že ČR nevidí jako stát, který by byl terčem teroristického útoku.

- **Otázka č. 12: Vyberte, který z uvedených objektů je z hlediska teroristického útoku nejrizikovější?**

Tabulka 10: Nejrizikovější objekt na území ČR z hlediska teroristického útoku

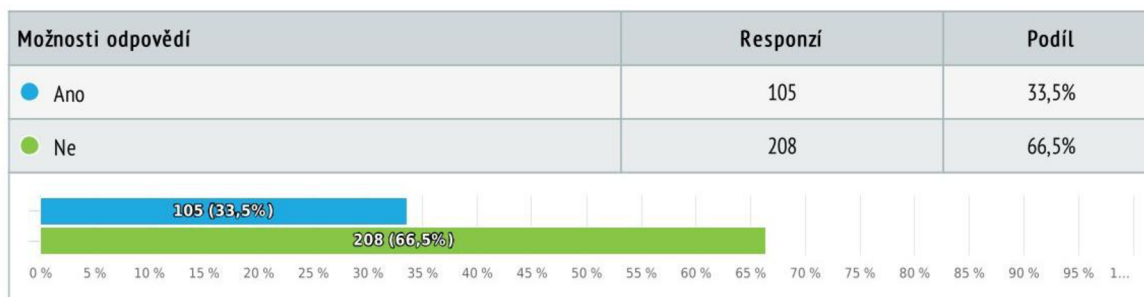
Z 313 respondentů označilo 210 (67,1 %) energetickou infrastrukturu jako nejrizikovější z hlediska teroristického útoku, 24 (7,7 %) respondentů zvolilo letiště, nemocnice byla označena 45 (14,4 %) respondenty, školu označilo 14 (4,5 %) respondentů, 6 (1,9 %) respondentů zvolilo dopravní infrastrukturu, vojenská posádka získala 5 (1,6 %) označení od respondentů, 7 (2,2 %) respondentů označilo významnou kulturní památku a možnost jiné označili 2 (0,6 %) respondenti, kde oba zmínili prostor, kde se nachází velký počet lidí. Ani u této otázky není jasná souvislost mezi pohlavím, věkovou kategorií, vyšší vzdělání nebo trvalým bydlištěm. Tedy, že respondenti spadající do různých kategorií (pohlaví, věk, vzdělání, bydliště) odpovídali se stejnou četností a u žádné odpovědi nebyly pozorovatelné výkyvy v počtech odpovědí, které by souvisely s těmito kategoriemi.

- **Otázka č. 13: Co si konkrétně představujete pod Vámi vybraným pojmem?**

Třináctá otázka měla za úkol zjistit, co si konkrétně respondenti představují pod jimi zvolenými pojmy v předchozí otázce. A to u pojmů vojenská posádka, energetická infrastruktura, dopravní infrastruktura a významná kulturní památka. Mezi energetickou infrastrukturu byly nejčastěji označeny elektrárny, převážně jaderné. Za dopravní infrastrukturu respondenti označili železnice a dálnice. Respondenti popsali vojenské posádky jako vojenské síly nebo muniční sklady. A pod významnou kulturní památkou si respondenti představují Pražský orloj, kostely a turisticky významná místa.

- **Otázka č. 14: Myslíte si, že výbuch, který se udál ve Vrběticích roce 2014, byl teroristickou aktivitou?**

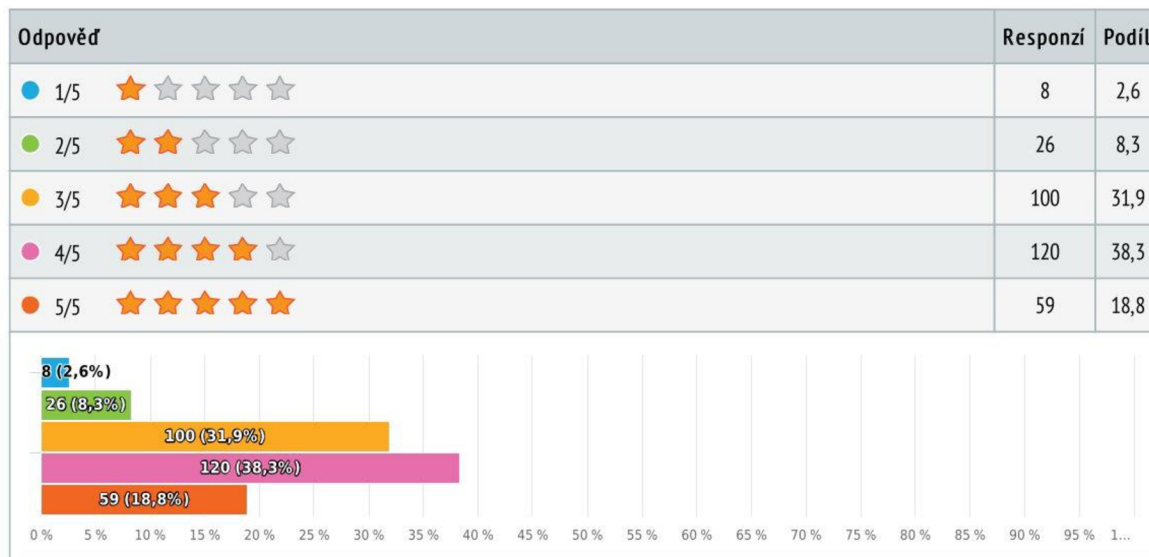
Tabulka 11: Výbuch ve Vrběticích

Čtrnáctá otázka se zabírala tím, zdali si respondenti myslí, že výbuch ve Vrbětích byl teroristickou aktivitou. Ze získaných dat uvedlo 105 (33,5 %) respondentů možnost ano, 208 (66,5 %) respondentů si naopak myslí, že se o teroristickou aktivitu nejednalo. Respondenti se základním a středoškolským vzděláním odpovídali častěji ano než respondenti s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním.

- **Otázka č. 15: Myslíte si, že kontroly na letištích, nádražích a na hranicích jsou z hlediska prevence terorismu dostatečné? Na škále 1–5 (1 – Nedostačující, 5 – dostačující).**

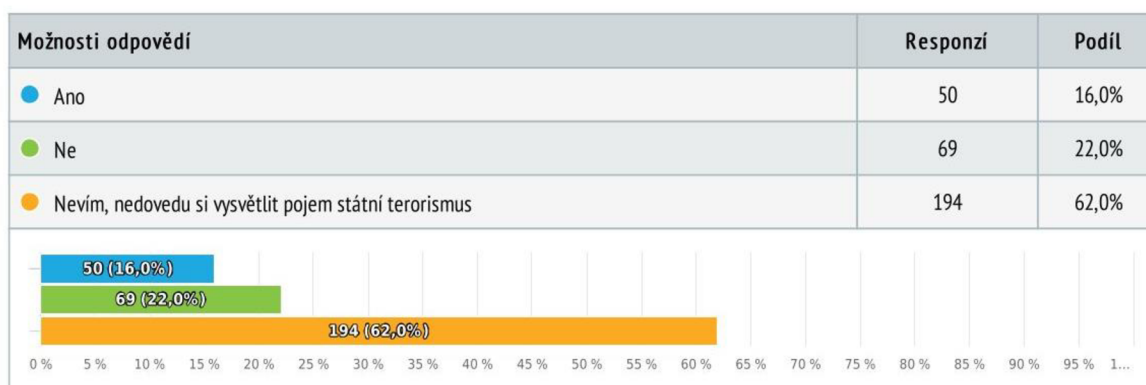
Tabulka 12: Kontroly na letištích, nádražích a hranicích

Otázka číslo patnáct měla za cíl zjistit zda jsou podle respondentů kontroly na letištích, nádražích a na hranicích z hlediska prevence terorismu dostatečné. Osm (2,6 %) respondentů označilo možnost 1 z 5 tedy nedostačující, naopak 59 (18,8 %) respondentů zvolilo možnost 5 z 5 neboli dostačující. Dvacet šest (8,3 %) respondentů označilo možnost 2/5, 3/5 bylo označeno 100 (31,9 %) respondenty a 4/5 120 (38,3 %) respondenty.

- **Otázka č. 16: Myslíte si, že v České republice byl někdy proveden státní terorismus?**

Tabulka 13: Státní terorismus na území České republiky

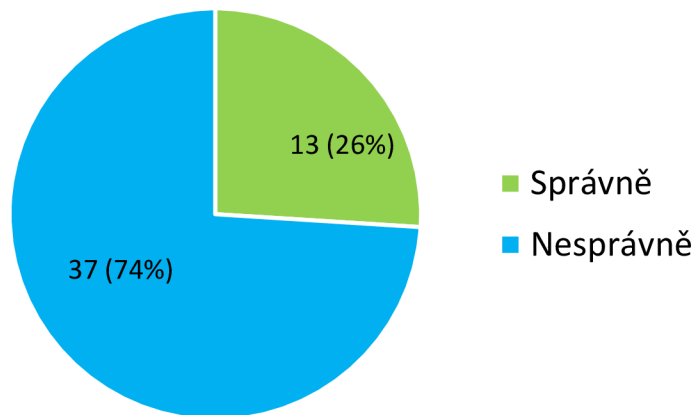

Šestnáctá otázka měla zjistit, zda si respondenti myslí, že byl na území České republiky proveden státní terorismus. Jako možnost ano označilo 50 (16 %) respondentů. Možnost ne označilo 69 (22 %)

respondentů. A nejvíce, konkrétně 194 (62 %), respondentů si nedokázali vysvětlit pojem státní terorismus. Tato odpověď poukazuje na nízké povědomí o státním terorismu.

- **Otázka č. 17: Co je podle Vás možné zařadit do kategorie „státní terorismus“?**

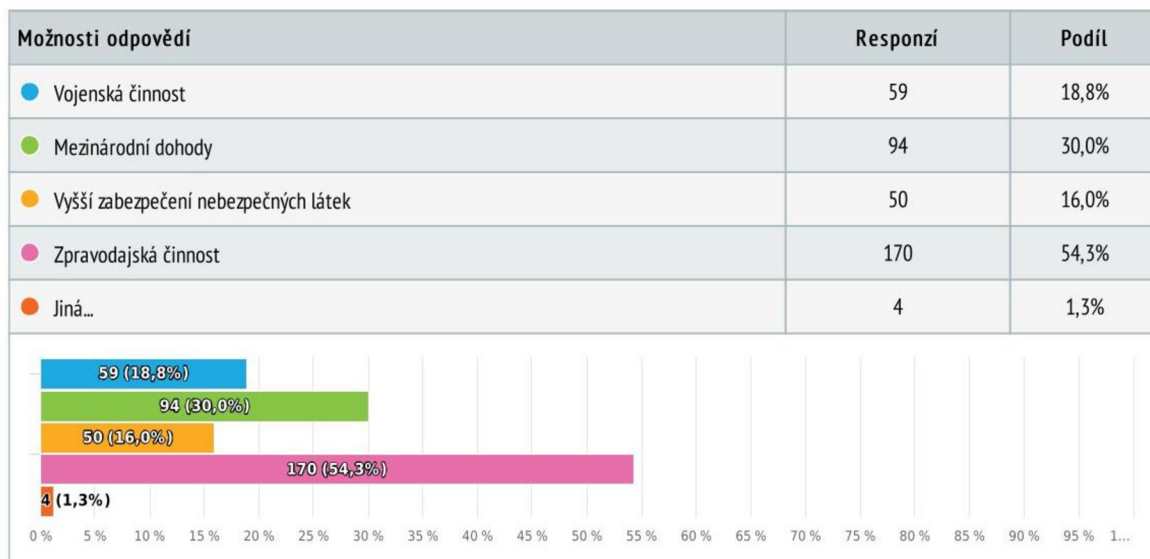
Obrázek 4 – Znalost pojmu státní terorismus

Sedmnáctá otázka měla za cíl zjistit, co respondenti zařazují do kategorie státního terorismu. Jednalo se o otevřenou otázku, a proto jsem rozdělil odpovědi do dvou kategorií, a to na správně a nesprávně definovaný pojem. Z 50 responzí odpovědělo 13 (26 %) respondentů správně. Nesprávně odpovědělo 37 (74 %) respondentů.

- **Otázka č. 18: Která z navrhovaných možností by mohla vést ke snížení rizika teroristického útoku?**

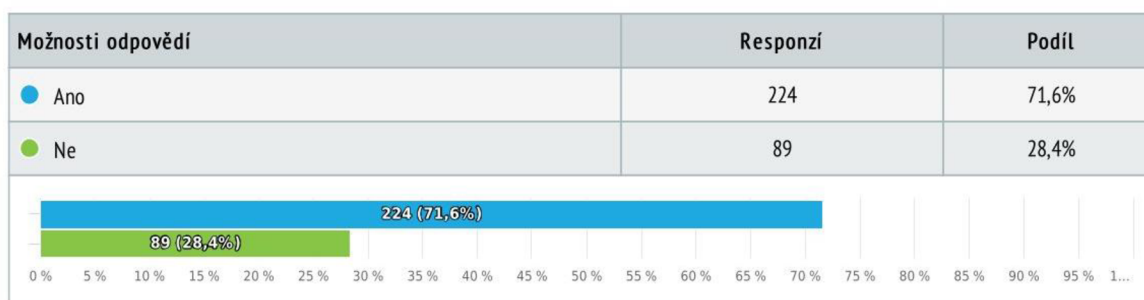
Tabulka 14: Možnosti snížení rizika teroristického útoku

Osmnáctá otázka se zabývala možnostmi snížení rizika teroristického útoku. Zpravodajská činnost získala nejvíc, a to 170 (54,3 %) responzí, vyšší zabezpečení nebezpečných látek získala 50 (16 %) responzí, mezinárodní dohody byly označeny 94krát (30 %), vojenská činnost 59krát (18,8 %) a možnost jiné získala 4 (1,3 %) responze, kde byla například zmíněna vzdělanost obyvatelstva, anebo žádné z nabízených možností. Z odpovědí nelze vyvodit souvislosti mezi pohlavím, věkem, vzděláním či trvalým bydlištěm respondentů.

- **Otázka č. 19: Myslíte si, že lze efektivně předcházet teroristickým útokům?**

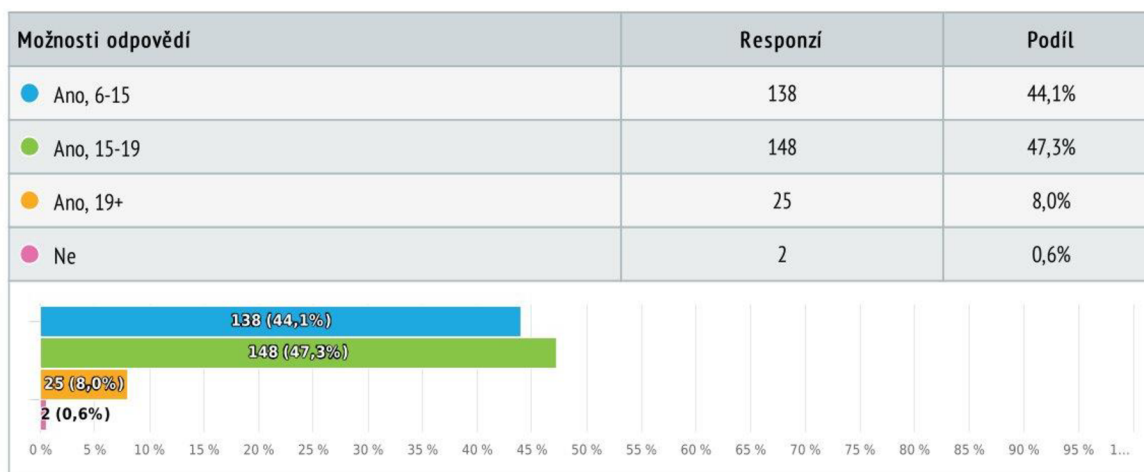
Tabulka 15: Efektivní předcházení teroristickým útokům

Devatenáctá otázka měla zjistit, zda si respondenti myslí, že lze efektivně předcházet teroristickým útokům. Nejvíce respondentů, konkrétně 224 (71,6 %), označilo možnost ano, naopak 89 (28,4 %) respondentů si myslí že nelze efektivně předcházet teroristickým útokům. Ani u těchto odpovědí nelze vyvodit souvislosti mezi pohlavím, věkem, vzděláním či trvalým bydlištěm respondentů.

- **Otázka č. 20: Myslíte si, že by se žáci/studenti měli seznamovat s problematikou terorismu ve školách a vzdělávacích zařízeních? Pokud ano, od jakého věku?**

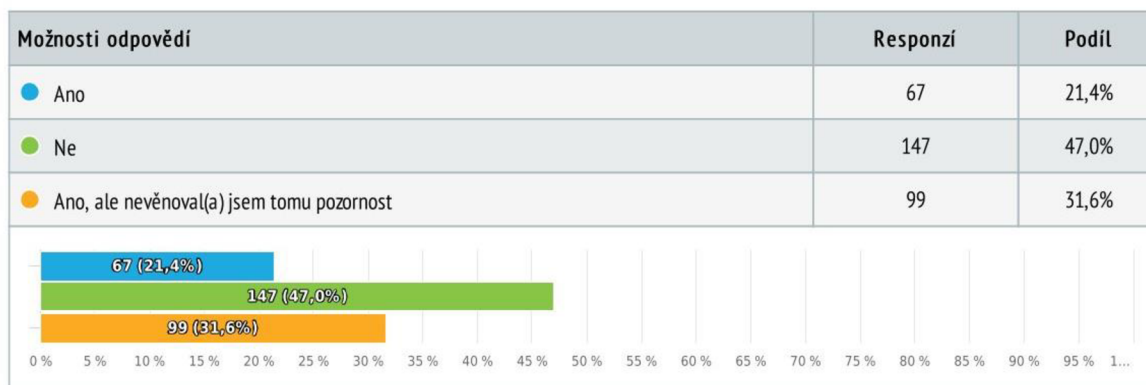
Tabulka 16: Seznámení s problematikou terorismu ve vzdělávacích zařízeních/školách

Otázka číslo dvacet měla za cíl zjistit, zda by se studenti/žáci ve školách a vzdělávacích zařízeních měli seznamovat s problematikou terorismu. Dva (0,6 %) respondenti označili možnost ne, 25 (8 %) respondentů by bylo pro seznámení s problematikou až ve věku 19 a více, 138 (44,1 %) respondentů označilo možnost 6–15 a možnost 15–19 označilo 148 (47,3 %) respondentů.

- **Otázka č. 21: Zaregistroval(a) jste někdy informaci o tom, jak se zachovat při teroristickém útoku?**

Tabulka 17: Zaregistrování informace o zachování se při teroristickém útoku

Na dvacátou první otázku odpovědělo 147 (47 %) respondentů možnost ne, naopak 67 (21,4 %) respondentů označilo možnost ano a 99 (31,6 %) respondentů uvedlo že se s informací setkali, ale nevěnovali jí pozornost. U této otázky bylo provedeno porovnání odpovědí mezi pohlavím, zjistilo se, že se muži setkávají s informací, jak se zachovat při teroristickém útoku, častěji než ženy. U věkové kategorie 15–19 let byl zaznamenán výkyv v odpovědích. Zmíněná kategorie označovala možnost ne častěji než ostatní možnosti. U ostatních věkových kategoriích nebyl zaznamenán takový rozdíl. To znamená, že poměr v označených odpovědích byl podobný.

- **Otázka č. 22: Pokud ano, kde jste tuto informaci zaregistroval(a)?**

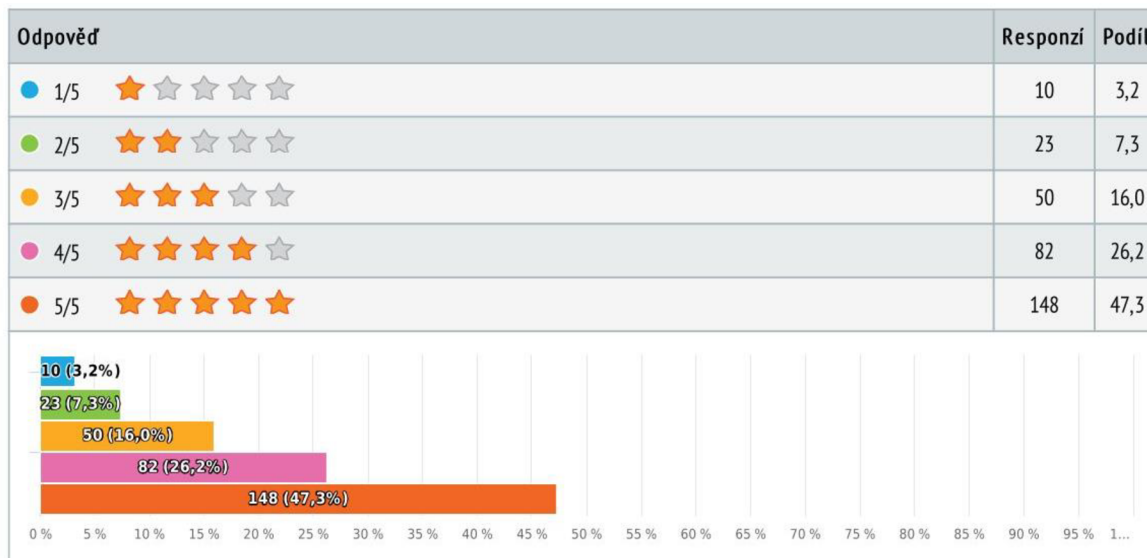
Tabulka 18: Místo zaregistrování informace

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Média	143	85,12 %
Škola/vzdělávací zařízení	13	7,74 %
Jiné	12	7,14 %

Otázka číslo dvacet dva měla zjistit, kde se respondenti setkali s informací, jak se zachovat při teroristickém útoku. Jednalo se o otevřenou otázku. Odpovědi jsem rozdělil do tří skupin. A to na možnost média, která získala 143 responzí (85,12 %), škola/vzdělávací zařízení získala 13 (7,74 %) responzí a možnost jiné, která získala 12 (7,14 %) responzí.

- **Otázka č. 23: Myslíte si, že přijímání uprchlíků může mít za následek zvýšení výskytu teroristických aktivit? Na škále 1–5 (1 – malé riziko, 5 – vysoké riziko).**

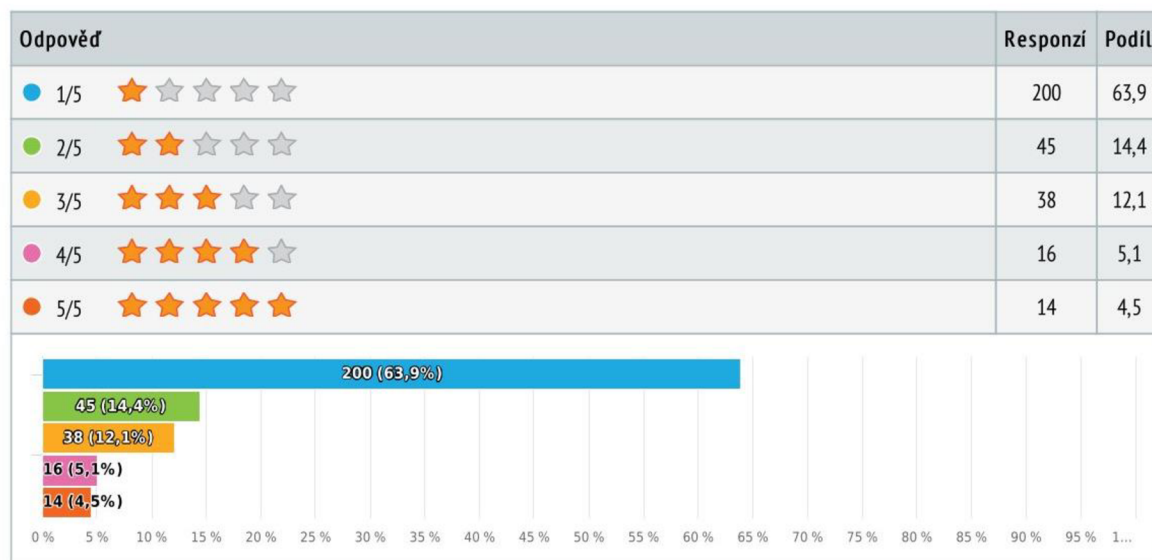
Tabulka 19: Zvýšení rizika výskytu teroristických aktivit v rámci migračních vln

Dvacátá třetí otázka měla za cíl zjistit, zda si respondenti myslí, že přijímání uprchlíků může zapříčinit zvýšení výskytu teroristických aktivit. Vysoké riziko neboli 5/5 označilo 148 (47,3 %) respondentů, naopak deset (3,2 %) respondentů si myslí, že přijímání uprchlíku sebou nese nízké riziko tedy 1/5. Dvacet tři (7,3 %) respondentů označilo možnost 2/5, 82 (26,2 %) respondentů označilo 4/5 a 50 (16 %) respondentů se k otázce vyjádřili neutrálně 3/5.

Otázka č. 24: Myslíte si, že násilné demonstrace/stávkby by měly být brány jako projev terorismu? Násilné demonstrace jako projev terorismu. Na škále 1–5 (1 – určitě ne, 5 – určitě ano).

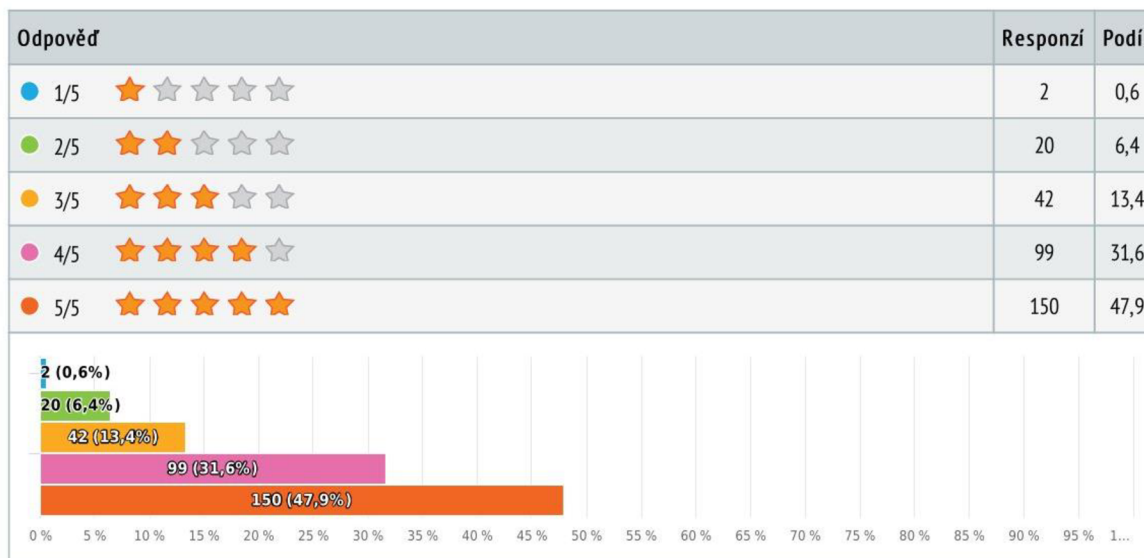
Tabulka 20: Názor na demonstrace jako projev terorismu

U dvacáté čtvrté otázky, která se týkala násilných demonstrací, stávek a jejich zařazení jakožto projev terorismu, označilo 200 (63,9 %) respondentů možnost 1/5 neboli určitě ne, naopak 14 (4,5 %) respondentů zvolilo možnost 5/5. 38 (12,1 %) respondentů označilo možnost 3/5, 16 (5,1 %) respondentů možnost 4/5 a 45 (14,4 %) respondentů možnost 2/5. U těchto odpovědí nelze vyvodit souvislosti mezi pohlavím, věkem, vzděláním či trvalým bydlištěm respondentů.

- **Otázka č. 25: Myslíte si, že Česká republika je, z pohledu nebezpečí teroristického útoku, bezpečným místem? Na škále 1–5 (1 – naprosto nebezpečné, 5 – naprosto bezpečné).**

Tabulka 21: Pocit bezpečí v České republice

Dvacátá pátá otázka měla zjistit, zdali si respondenti myslí, že Česká republika je z pohledu nebezpečí teroristického útoku bezpečným místem. Nejvíce se 150 (47,9 %) responzemi byla označena možnost 5/5, tedy že je naprosto bezpečným místem, naopak 2 (0,6 %) respondenti si myslí, že Česká republika je místem naprosto nebezpečným. 42 (13,4 %) respondentů označilo možnost 3/5, 99 (31,6 %) respondentů označilo možnost 4/5 a 20 (6,4 %) respondentů označilo 2/5. Z odpovědí nelze vyvodit souvislosti mezi pohlavím, věkem, vzděláním či trvalým bydlištěm respondentů.

5 DISKUSE

Jsem přesvědčený, že se mi podařilo získat informace o povědomí veřejnosti o problematice terorismu na území České republiky. Zejména u několika otázek je patrné, že respondenti spoléhají na informace z médií nebo se o tuto problematiku vůbec nezajímají. Tuto skutečnost potvrzují získaná data z dotazníkového šetření. Na otázku, zdali se respondenti pokusí o vlastní vyjádření pojmu terorismus, odpověděla více než polovina respondentů, že se o definování pojmu nepokusí. U odpovědí byl vyzorován rozdíl mezi pohlavími, kde se muži častěji pokoušeli o vlastní vyjádření tohoto pojmu. Dle mého názoru je to zapříčiněno faktem, že neexistuje žádná ucelená definice pojmu terorismus. Dále si myslím, že výkyv, který nastal mezi pohlavími je způsoben tím, že se o problematiku terorismu zajímají více muži než ženy. Pokud na tuto otázku chtěli odpovědět, zobrazila se jim v dotazníkovém šetření otázka, ve které se mohli pokusit definovat daný pojem. Většina respondentů definovala pojem jako projev násilí, který slouží jako nástroj pro dosažení svých cílů. Zarazilo mě, že ti stejní respondenti, kteří popsali terorismus jako projev násilí, odpověděli na škálovací otázku, zdali by se násilné demonstrace/stávkové akce měly brát jako projev terorismu, určitě ne. Respondenti si dle mého názoru buď nedokáží vysvětlit pojem násilné demonstrace/stávkové akce nebo to opravdu nepovažují za projev terorismu, i když při jeho definování využili spojení projev násilí pro dosažení svých cílů. Zákon č. 84/1990 Sb. uvádí, že každý má právo na to, se pokojně shromažďovat, ale nikdo nemá právo svým jednáním omezovat právo ostatních lidí.

Z otázky číslo 10 bylo zjištěno, že se lidé nejvíce obávají jaderného teroristického útoku. Otázka číslo 12 se ptala respondentů na to, jaké objekty jsou z hlediska teroristického útoku nejrizikovější. Zde byla nejvíce označována možnost energetická infrastruktura, pod kterou si většina respondentů představuje jaderné elektrárny. Jelikož většina respondentů odpověděla stejně, nelze u této otázky rozdělit respondenty například podle pohlaví, věku, místa trvalého bydliště či výše vzdělání. Z odpovědí na otázky číslo 10 a 12 vidím určitou spojitost. Myslím si, že tento postoj k jaderným zbraním a jaderné energetice pramení ze získaných informací z mediálního prostředí, které věnuje velkou pozornost konfliktu na Ukrajině. Při němž, již několikrát došlo i k vyhrožování jadernými zbraněmi ze strany Ruské federace. Dále si myslím, že se starší respondenti stále pamatují období studené války, kde došlo k velkému rozvoji jaderných zbraní. Proto si myslím, že se respondenti nejvíce bojí tohoto druhu útoku. Také je možné, že se obávají zejména napadení jaderných elektráren, jelikož si respondenti uvědomují následky výbuchu jaderné elektrárny, který se stal v Černobyli. Při této tragédii došlo k nevratným škodám. Mezi které lze například zařadit ztráty na životech a dlouhodobou kontaminaci rozsáhlých oblastí. Tato havárie však nebyla jediná, například si lidé mohou pamatovat i havárii jaderné elektrárny ve Fukušimě, při které došlo

ke podobně tragickým událostem a následkům jako v Černobylu. U otázky, zdali se respondenti někdy setkali s informací o tom, jak se zachovat při teroristickém útoku bylo provedeno porovnání odpovědí mezi pohlavími. Bylo zjištěno, že se muži setkávají s informací, jak se zachovat při teroristickém útoku, častěji než ženy. Byl zde zaznamenán i další nepoměr v získaných odpovědích, a to u věkové kategorie 15–19 let. Zmíněná kategorie označovala možnost ne častěji než ostatní možnosti. U ostatních věkových kategoriích nebyl zaznamenán takový rozdíl.

Myslel jsem si, že by při vyhodnocování dotazníkového šetření mohly být pozorovány určité spojitosti mezi kategoriemi respondentů. Bohužel u většiny otázek nešlo propojit odpovědi s kategoriemi, do kterých se respondenti zařadili na začátku. A to podle pohlaví, věku, místa trvalého bydliště a nejvyššího dosaženého vzdělání. Jelikož odpovědi u každé kategorie zaznamenaly podobné výsledky.

Touto prací bych rád upozornil na fakt, že se ve školách a vzdělávacích zařízeních, problematika terorismu nevyučuje v takové míře, jak by se měla. Pro podpoření tohoto faktu jsem jednal se zástupcem Střední odborné školy ekologické a potravinářské ve Veselí nad Lužnicí. Na mou otázku, zda jsou žáci seznamováni s problematikou terorismu, mi bylo odpovězeno, že veškeré informace, týkající teroristických aktivit, jsou na škole vyučovány čistě z historického hlediska. Jako příklad lze uvést útoky, které se udály 11. září. Žáci jsou seznamováni čistě jen s informacemi typu: kdo za to mohl a co se vlastně stalo. Informace ohledně problematiky, jak se bránit, co je to radikalizace a proč k tomu dochází se na dané škole nijak nevyučuje. Dle mého názoru by se měli studenti a žáci se zmíněnou problematikou setkat, již v útlém věku a v průběhu dalších let se s tématem stále více seznamovat, aby dokázali sami v budoucnu rozeznat co lze považovat za terorismus, jak mu přecházet a jak proti němu bojovat. Lidé tak budou schopni předcházet radikalizaci a nebudou tak usilovat o splnění svých domněnek a ideologií prostřednictvím násilí a podobných praktik, které mohou nejen způsobit značné škody na majetku, ale i také spustit domino efekt, který může mít na svém konci daleko horší následky než jen zničený majetek. Hovořím zde o vzniku nenávisti a xenofobie, které se následně prostřednictvím výchovy ze strany rodičů, státu a jiných prostředků budou předávat z generace na generaci a odpor k danému vyznání, barvě pleti nebo národnosti bude tak rozsáhlý a dlouhodobý, že se nakonec může stát jako přirozenou součástí člověka. Lidé by se vždy měli zajímat a poznávat jiné kultury, jejich zvyky a tradice, chápat souvislosti, které předcházely různým neshodám v názorech. Každá vlastnost je ovlivněna výchovou. Mohu s něčím nesouhlasit, ale musím se to naučit tolerovat. John Stuart Mill napsal, že „svoboda jednoho končí tam, kde začíná svoboda druhého“.

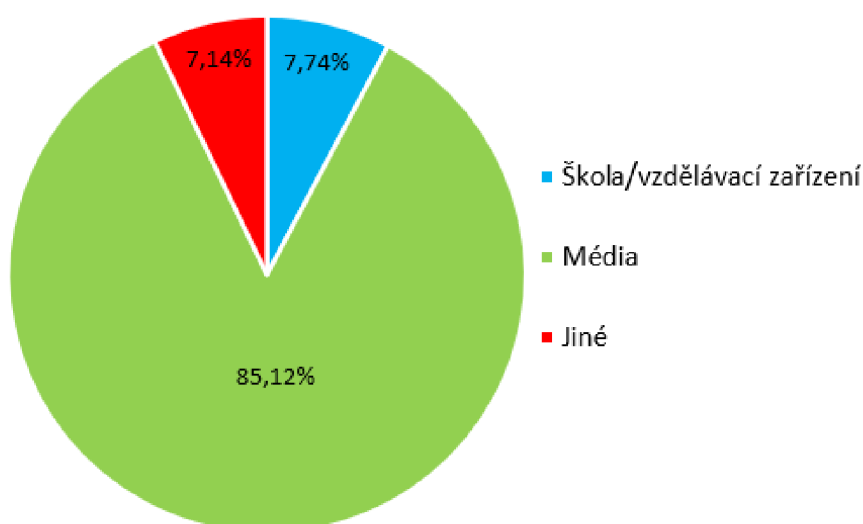
5.1 Výzkumné otázky

První výzkumná otázka

Kyberterorismus je vnímán ze strany respondentů jako malá hrozba. Dle mého názoru je kyberterorismus podceňován vzhledem k současné modernizaci systémů všeho druhu. Dnešní doba je převážně řízena technologiemi, které by při narušení mohly vést ke kolapsu systému. Myslím si, že je to ovlivněno faktem, že se o kybernetickém terorismu a jeho hrozbách na území České republiky neinformuje v takové míře, jak by se mělo. Nejvíce se lidé bojí jaderného terorismu. To je nejspíše zapříčiněno konfliktem na Ukrajině, kde se použití jaderných zbraní využívá jako výhrůžka a je zde vysoká míra mediální pozornosti.

Druhá výzkumná otázka

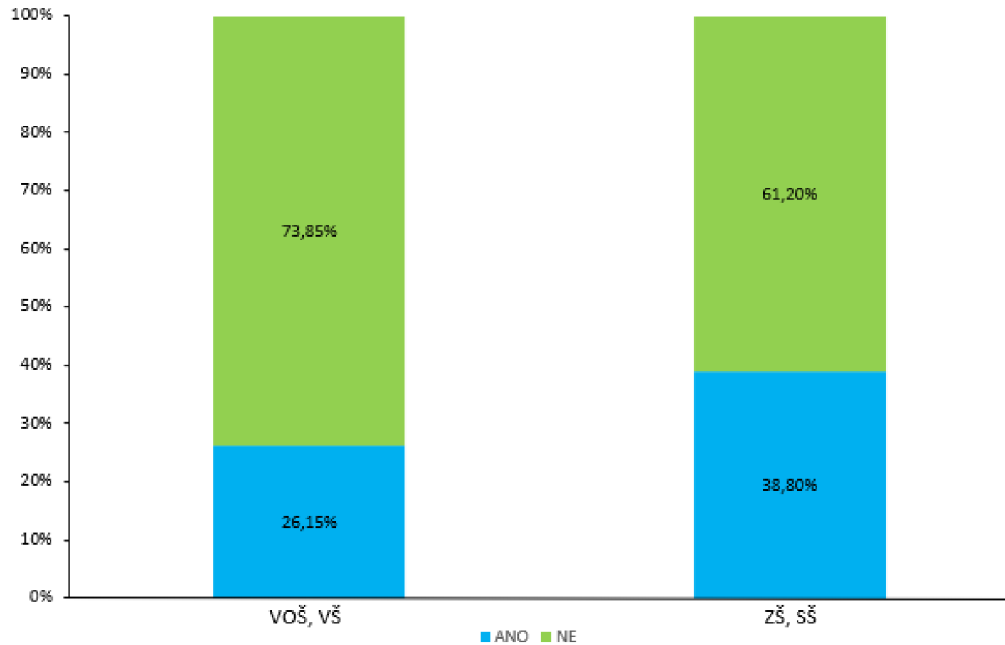
Obrázek 5 – Místo zaregistrování informace

Média zde jasně dominovala kvůli snadnému nabytí informací z internetu a podobných zařízeních. Respondenti spíše narazí na informaci ohledně teroristických aktivit a jak se při nich zachovat za pomoci zpráv v článkách, které často odkazují na nějaké návody a případné rady. Respondenti se tak sami začnou zabývat danou problematikou. Toto může být ovlivněno faktem, že se na území České republiky neodehrála žádná významná teroristická aktivita, a proto nejspíše není třeba tuto problematiku ve školách a vzdělávacích zařízeních vyučovat. Za druhý faktor lze označit nízký počet specialistů, kteří by zmíněnou problematiku mohli vyučovat.

Třetí výzkumná otázka

Obrázek 6 – Pohled lidí s různým typem vzdělání na výbuch ve Vrběticích

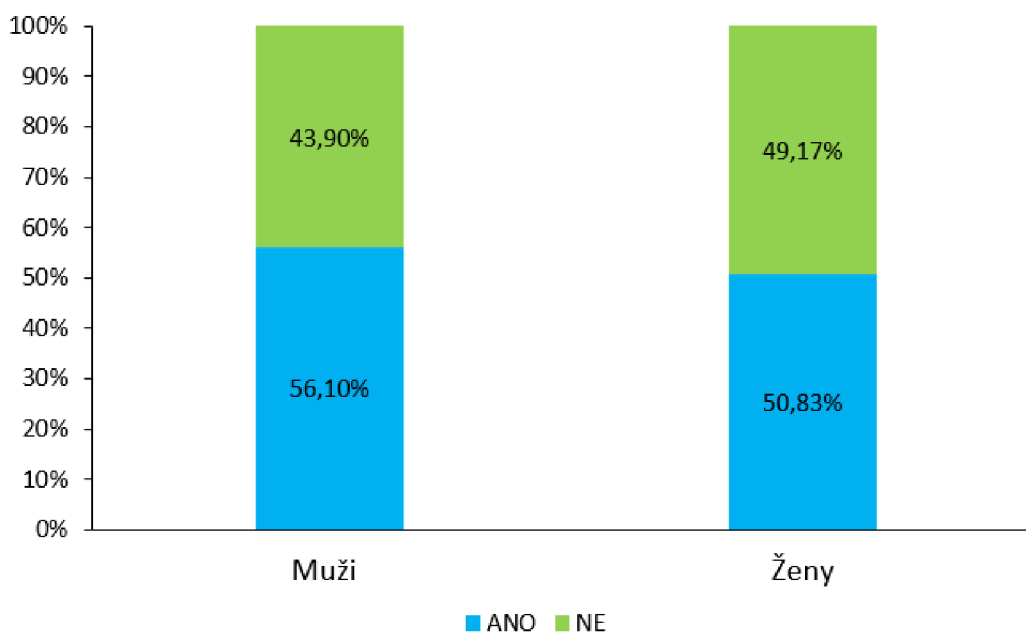
Lidé s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním si častěji myslí, že výbuch, který se udál ve Vrběticích roku 2014, nebyl teroristickou aktivitou ze strany Ruské federace. Výsledek může být ovlivněn faktem, že lidé s vyšším vzděláním se pravděpodobněji dostali do styku se zpracováváním informací z odborných textů či jiných zdrojů. Tím pádem mohou mít více kritické nahlížení na informace poskytnuté médií. Dokáží si informace ověřit z více zdrojů, a tudíž nepodléhají, tak často, předčasným závěrům z masových médií. Kritickým nahlížením na zprávy lze předejít předčasným předsudkům, která může vést k násilné nenávisti.

Čtvrtá výzkumná otázka

Respondenti zvolili nejčastěji stát Afghánistán, jehož mediální pověst a historie v rámci teroristických útoků je stále aktuální v povědomí lidí. Teroristické útoky, které se udály 11. září 2001, jsou dle mého názoru stále hlavním důvodem, proč respondenti nejčastěji označovali stát Afganistán, druhým důvodem by mohly být nedávné události, při kterých radikální hnutí Talibán opět převzal vládu nad zemí. Myslel jsem si, že díky konfliktu na Ukrajině bude Ruská federace dominovat. Mediální prostor, který je tomuto tématu denně vyhrazován, je z mého hlediska, tak velký, že by respondenti mohli být v rámci dotazníkové šetření ovlivněni.

Pátá výzkumná otázka

Obrázek 7 – Kdo se častěji setkává s informací, jak se zachovat při teroristickém útoku

Dle mého názoru muži vyhledávají častěji informace, jak se zachovat v krizových situacích, aby věděli, jak se v daných případech zachovat, a tím ochránili své blízké a rodinu. Myslím si, že je to zapříčiněno přírodními zákony, ve kterých samec zastává úlohu ochránce rodiny, a tak informace, jak se v dané situaci zachovat může mužům přinést pocit většího bezpečí. Druhým důvodem může být i fakt, že muži častěji pracují v ochranných složkách, u kterých je daleko snazší se s informacemi setkat. Třetím faktorem může být i to, že muži častěji tráví svůj volný čas u počítače, televize a podobných zařízení, kde se prostřednictvím novinek a jiných zpráv ze světa mohou setkat s informacemi ohledně teroristických útoků.

6 NÁVRHY PRO ZLEPŠENÍ

Zlepšení, které bych navrhoval by se týkalo hlavně rozšíření informovanosti veřejnosti o problematice terorismu, která by začala, již od útlého věku a pokračovala by až do konce studijního období. Tímto lze veřejnost takzvaně „naočkovat“ a tím by se dalo předejít potenciální radikalizaci nebo možnému zvýšení nenávisti. Pokud člověk získá zkušenost a povědomí již v mladém věku, bude schopen v pozdějším období tyto informace lépe zpracovávat. Tento postup je dle mého názoru nejefektivnější prevencí diskutované problematice.

Velkým problémem dnešního světa jsou kolující dezinformace na internetu a jiných mediálních prostředcích. Lidé mohou snadno uvěřit falešným zprávám, pokud se informace týkají problému, které daný člověk právě prožívá. Jako příklad lze uvést konflikt na Ukrajině, a tím pádem ukrajinské uprchlíky. Občané se čím dál častěji uchylují k násilnostem například kvůli zdražování, jehož příčinu vidí právě ve válečném konfliktu. Jakmile se totiž lidem z nějakého důvodu omezí finanční prostředky, hodně rychle si pak hledají důvody, kdo za to může. Dalajláma pronesl „Hlavní smysl v tomto životě je pomáhat druhým. A pokud jim nemůžete pomoci, aspoň jim neublížujte.“ Tímto chci říct, že všechny informace, které budou vypuštěny na veřejnost by měly procházet neutrální analýzou, která by měla za úkol identifikovat radikální články vybízející k násilnostem vůči jednotlivým skupinám. Nehovořím zde o cenzuře, která by automaticky zakazovala se vyjadřovat k aktuálním tématům, ale o neustranném systému, který by dával pozor na vypuštěné zprávy do mediálního prostoru. Ke každému článku či zprávě by se tak měl hlásit autor, který zprávu vytvořil. Anonymita je totiž jakýmsi trojským koněm, kterým se jednotlivci snaží vybízet k násilnostem a zároveň za způsobené činy nenést odpovědnost.

Pro další výzkum tohoto tématu, bych navrhoval obdobné dotazníkové šetření se změnou respondentů, kteří pocházejí ze státu, ve kterém jsou často pozorovány teroristické aktivity. Bylo by zajímavé zjistit jejich názory a zda se informace o této problematice vysvětlují a sdělují ve větší míře ve školách a vzdělávacích zařízeních.

7 ZÁVĚRY

V bakalářské práci se pojednává o možnostech prevence proti vybraným formám terorismu. Práce se dělí na dvě základní části, a to na teoretickou a praktickou. V teoretické části byla provedena literární rešerše vybraných forem terorismu, složek bojujících proti terorismu na území České republiky, dokumentů, které napomáhají při prevenci proti terorismu, migračních vln jakožto prostředku zvýšeného výskytu teroristických aktivit a pojednání o kauze Vrbětice. V neposlední řadě je zmíněno, jak se zachovat při teroristickém útoku.

Výzkumná část byla provedena za pomoci dotazníkového šetření. Hlavním cílem bylo zjistit povědomí veřejnosti na území České republiky ohledně terorismu a jeho následné prevenci. Bylo tak stanoveno pět výzkumných otázek, které měly za hlavní cíl upozornit na nedostatky v informovanosti veřejnosti. Výsledky přinesly různorodé informace, ze kterých lze jednoduše odvodit čeho se veřejnost nejvíce obává a zda k tomu má pravý důvod. Ze získaných dat lze i vyzorovat určité nedostatky v informativnosti ohledně terorismu a z něho plynoucích aktivit.

Dle mého názoru bylo dotazníkové šetření ovlivněno dvěma příčinami. První příčinou byl válečný konflikt na Ukrajině, který byl často při vyplňování dotazníku zmiňován. Druhou příčinou byly prezidentské volby, které dle mého názoru byly jedny z mediálně nejvíce rozebíraných a lidé si hledali různé informace k řešeným tématům na prezidentských debatách. Například jako je zmíněný konflikt na Ukrajině nebo bezpečnost ČR. Jsem přesvědčen, že se mi podařilo získat cenná data, která by mohla vést ke změně informativnosti veřejnosti.

8 SOUHRN

Bakalářská práce posuzuje povědomí veřejnosti České republiky o problematice prevence proti terorismu. Výzkumná práce je rozdělena na dvě základní části, a to na teoretickou a výzkumnou část.

V teoretické části byly charakterizovány dvě vybrané formy terorismu, jejich základní definice, co mohou způsobit a jejich následná prevence a ochrana na území České republiky. V této kapitole je část věnována výbuchům, které se odehrály ve Vrběticích roku 2014, a migračním vlnám, který by údajně měly nést odpovědnost za zvýšení výskytu teroristických aktivit a možnostmi, jak se zachovat při různých teroristických útocích.

Ve výzkumné části bylo provedeno dotazníkové šetření, které mělo za úkol zjistit povědomí veřejnosti ohledně prevence terorismu na území České republiky. Bylo vytvořeno pět výzkumných otázek, které se snažily upozornit na nedostatky v systémech.

V diskusi byly řešeny výsledky z dotazníkového šetření. V kapitole níže bylo navrženo několik řešení, které by spolu se získanými informacemi měly pomoci ke zlepšení prevence terorismu na území státu. V závěru byly shrnuty výsledky dotazníkového šetření a návrh pro dalších možný výzkum.

9 SUMMARY

The bachelor thesis assesses the public awareness of the Czech Republic on the issue of the terrorism prevention. The research work is divided into two basic parts, namely the theoretical part and the research part.

In the theoretical part, two selected types of terrorism, their basic definitions, what they can cause and their subsequent prevention and protection in the Czech Republic were characterized. In this chapter, a section is devoted to the explosions that took place in Vrbětice in 2014 and to the migration waves that are allegedly responsible for the increase in terrorist activities.

In the research part, a questionnaire survey was conducted to determine the public's awareness of terrorism prevention in the Czech Republic. Five research questions were designed to highlight the shortcomings in the systems.

The results of the questionnaire survey were discussed. In chapter below, several solutions were proposed that, along with the information gathered, should help to improve terrorism prevention in the state. Finally, the results of the questionnaire survey were summarized and a suggestion for further possible research was made.

10 REFERENČNÍ SEZNAM

Bekele, H. K. (2021). *Problem of defining terrorism under international law: Definition by the Appeal Chamber of Special Tribunal for Lebanon as a solution to the problem*. Beijing L. Rev., 12, 619.

Bellingcat. (2021a). *How GRU Sabotage and Assassination Operations in Czechia and Bulgaria Sought to Undermine Ukraine*. Retrieved 5. 1. 2023 from World Wide Web: <https://www.bellingcat.com/news/uk-and-europe/2021/04/26/how-gru-sabotage-and-assassination-operations-in-czechia-and-bulgaria-sought-to-undermine-ukraine/>

Bellingcat. (2021b). *Senior GRU Leader Directly Involved With Czech Arms Depot Explosion*. Retrieved 5. 1. 2023 from World Wide Web: <https://www.bellingcat.com/news/2021/04/20/senior-gru-leader-directly-involved-with-czech-arms-depot-explosion/>

Berrebi, C., & Klor, E. F. (2008). Are voters sensitive to terrorism? Direct evidence from the Israeli electorate. *American Political Science Review*, 102(3), 279-301.

Bezpečnostní informační služba. (2021). *Bezpečnostní informační služba Výroční zpráva 2021*. Retrieved 2. 1. 2023 from World Wide Web: <https://www.bis.cz/public/site/bis.cz/content/vyrocní-zpravy/2021-vz-cz-2.pdf>

Choi, S. W., & Salehyan, I. (2013). No good deed goes unpunished: Refugees, humanitarian aid, and terrorism. *Conflict Management and Peace Science*, 30(1), 53-75.

CZ.NIC. (2021). *Výroční zpráva 2021*. Retrieved 2. 1. 2023 from World Wide Web: https://www.nic.cz/files/nic/8-23_vyrocní_zpráva_2021.pdf

Dančák, B., & Šimíček, V. (Eds.). (2002). *Bezpečnost České republiky: právní aspekty situace po 11. září 2001* (Vol. 8). Masarykova univerzita v Brně, Mezinárodní politologický ústav.

Evropský parlament. (2021). Společnost. *Terorismus v EU v číslech: počty útoků, obětí a zatčení v roce 2020*. Retrieved 8. 1. 2023 from World Wide Web: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/society/20210628STO07262/terorismus-v-eu-pocty-utoku-obeti-a-zatceni-v-roce-2020>

Evropský účetní dvůr. (2021) Zvláštní zpráva 19/2021. *Podpora poskytovaná Europolem v boji proti převaděčství migrantů: ceněný partner, ale málo se využívají zdroje údajů a měření výsledků*. Retrieved 8. 1. 2023 from World Wide Web: <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/europol-19-2021/cs/index.html?fbclid=IwAR2pSzVLCBKqEjjhkr5DnBOHKi-APqPxTNFX2oMnvHP9vUg-3Si5QST3xXI>

Filipec, O. (2017). *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Univerzita Palackého v Olomouci.

Helbling, M., & Meierrieks, D. (2022). *Terrorism and migration: An overview*. *British Journal of Political Science*, 52(2), 977-996.

Kibris, A. (2011). Funerals and elections: The effects of terrorism on voting behavior in Turkey. *Journal of Conflict Resolution*, 55(2), 220-247.

Lacquer, W. (1977). *Terrorism: A Study of National and International Political Violence*.

Mareš, M. (2005). *Terorismus v ČR* (Vol. 100). Centrum strategických studií.

Meyer, P., & Métille, S. (2023). *Computer security incident response teams: are they legally regulated? The Swiss example*. *International Cybersecurity Law Review*, 4(1), 39-60.

Ministerstvo vnitra České republiky. (2008). Odbor bezpečnostní politiky. *NÁRODNÍ AKČNÍ PLÁN BOJE PROTI TERORISMU AKTUALIZOVANÉ ZNĚNÍ PRO LÉTA 2007–2009*. Retrieved 8. 1. 2023 from World Wide Web: <https://www.mvcr.cz/soubor/nap-2007-cze4313-pdf.aspx>

Ministerstvo vnitra České republiky. (2009). TERORISMUS. *Definice pojmu terorismus*. Retrieved 1. 1. 2023 from World Wide Web: <https://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>

Ministerstvo vnitra České republiky. (2013a). Odbor bezpečnostní politiky. *STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY PRO BOJ PROTI TERORISMU od r. 2013*. Retrieved 5. 1. 2023 from World Wide Web: <https://www.mvcr.cz/soubor/strategie-ceske-republiky-pro-boj-proti-terorismu-pdf.aspx>

Ministerstvo vnitra České republiky. PROGRAMY EU. (2013b). *CIPS*. Retrieved 5. 1. 2023 from World Wide Web: <https://www.mvcr.cz/clanek/cips.aspx>

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. (2015). *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*. Retrieved 8. 1. 2023 from World Wide Web: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>

Ministerstvo vnitra České republiky. (2016). *Audit národní bezpečnosti*. Retrieved 20. 1. 2023 from World Wide Web: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>

Ministerstvo vnitra České republiky. (2021). *KONCEPCE BOJE PROTI EXTREMISMU A PŘEDSUDEČNÉ NENÁVISTI 2021–2026*. Retrieved 5. 1. 2023 from World Wide Web: <https://www.mvcr.cz/soubor/koncepce-boje-proti-projevum-extremismu-pdf.aspx>

Ministerstvo Vnitra České republiky. (2023). Radikalizace. *Radikalizace*. Retrieved 8. 1. 2023 from World Wide Web: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/ostatni-hybridni-hrozby-radikalizace.aspx>

Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost. (2023). Vládní CERT. *GovCERT.CZ*. Retrieved 5. 1. 2023 from World Wide Web: <https://www.nukib.cz/cs/kyberneticka-bezpecnost/vladni-cert/govcert-cz/>

NÚKIB. (2020). *Koncepce rozvoje národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost*. Retrieved 5. 1. 2023 from World Wide Web: https://www.nukib.cz/download/publikace/strategie_akcni_plany/Koncepce_rozvoje_NUKIB.pdf

Pikna, B. (2006). *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie:(právní náhled)*. Linde Praha.

Policie České republiky. (2022). ZPRAVODAJSTVÍ 22. *Výroční zpráva NCOZ 2021*. Retrieved 2. 1. 2023 from World Wide Web: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zprava-ncoz-2021.aspx>

Policie České republiky. (2023a). Policie České republiky – KŘP Zlínského kraje. *Výbuch ve skladu munice ve Vrběticích*. Retrieved 2. 1. 2023 from World Wide Web: <https://www.policie.cz/clanek/vybuch-ve-skladu-munice-ve-vrbeticich.aspx>

Policie České republiky. (2023b). ÚTVAR RYCHLÉHO NASAZENÍ. *Policie České republiky – Útvar rychlého nasazení*. Retrieved 8. 1. 2023 from World Wide Web: <https://www.policie.cz/clanek/utvar-rychleho-nasazeni-policie-ceske-republiky-utvar-rychleho-nasazeni.aspx>

Policie České republiky. (2023c). ZPRAVODAJSTVÍ 22. *Kauza Vrbětice – společný vyšetřovací tým NCOZ a britských policistů*. Retrieved 2. 1. 2023 from World Wide Web: <https://www.policie.cz/clanek/kauza-vrbetice-spolecny-vysetrovaci-tym-ncoz-a-britskych-policistu.aspx>

Rada Evropské unie. (2023). Infografika. *Infografika – Terorismus v EU: fakta a čísla*. Retrieved 8. 1. 2023 from World Wide Web:

<https://www.consilium.europa.eu/cs/infographics/terrorism-eu-facts-figures/>

Sabic-El-Rayess, A. (2021). How do people radicalize? *International Journal of Educational Development*, 87, 102499.

Security magazin. (2017). *Jak přežít teroristický útok? Profesionálové radí, jak postupovat při bombovém útoku*. Retrieved 8. 1. 2023 from World Wide Web:

https://www.securitymagazin.cz/security/jak-prezit-teroristicky-utok-doporuceni-pri-bombovem-utoku-1404052907.html?fbclid=IwAR2bz6aYfM39-bgbJHfrNkohcxcwvB4z8_C1T1yEWcFo_nN-4gcMCKs2IjQ

Smolík, J. (2008). Řehák, David–Foltin, Pavel–Stojar, Richard. *Vybrané aspekty soudobého terorismu*. *Středoevropské politické studie/Central European Political Studies Review*, 10(2–3), 284-287.

Šándor, A. (2017). *Jak přežít nejen teroristický útok: příručka pro každého*. Autreo.

Šafařík, Z., Princ, I., Ďulíková, R., & Kašpárová, Z. (2018). *EXPLOSION OF AMMUNITION DEPOTS IN VLACHOVICE-VRBĚTICE IN THE CZECH REPUBLIC*.

Šturma, P., Nováková, J., & Bílková, V. (2003). *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu a organizovanému zločinu*. CH Beck.

Zákon č. 181/2014 Sb. (2014). – Zákon o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti).

Zákon č. 84/1990 Sb. (1990). – Zákon o právu shromažďovacím.

11 PŘÍLOHY

11.1 Dotazník

Dobrý den,

jmenuji se Vojtěch Havlíček a jsem studentem 3. ročníku oboru Tělesná výchova se zaměřením na vzdělávání a ochranu obyvatelstva na Fakultě tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci. Rád bych Vás tímto požádal o vyplnění krátkého dotazníku k mé bakalářské práci, která nese název „Prevence proti vybraným formám terorismu“. Cílem výzkumu je zjistit povědomí veřejnosti o možnostech realizace ochrany obyvatelstva ve vztahu k teroristickým aktivitám. Vyplnění dotazníku Vám zabere maximálně 10 minut.

Vyplněním souhlasíte se zpracováním údajů, které zde poskytnete. S daty bude nakládáno v souladu s platnou legislativou. Účast ve výzkumu je zcela dobrovolná. Osobní údaje účastníka výzkumu (sociodemografická data, mezi která patří například věk, pohlaví, dosažené vzdělání apod.) budou v rámci řešení závěrečná práce zpracována v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady EU 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES a zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. Získané výsledky budou využity pro účely mé bakalářské práce. Data budou zpracována standardním aplikačním a programovým vybavením a dále publikována, komentována a diskutována v této práci.

1. Jaké je Vaše pohlaví?

- Muž
- Žena

2. Jaký je Váš věk?

- 15-19
- 19-25
- 26-40
- 41-65
- 65 a více

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Základní
- Středoškolské vzdělání s výučním listem
- Středoškolské s maturitou
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské bakalářské
- Vysokoškolské magisterské
- Vysokoškolské doktorské
- Jiné

4. Vyberte kraj Vašeho trvalého bydliště:

- Hlavní město Praha
- Středočeský kraj
- Jihočeský kraj
- Plzeňský kraj
- Karlovarský kraj
- Ústecký kraj
- Liberecký kraj
- Královéhradecký kraj
- Pardubický kraj
- Kraj Vysočina
- Jihomoravský kraj
- Zlínský kraj
- Olomoucký kraj
- Moravskoslezský kraj

5. Pokusíte se o vlastní vyjádření pojmu „terorismus“?

- Ano
- Ne

6. Vaše definice „terorismu“ by mohla znít takto:

- Vlastní text

7. Z kterého z níže uvedených států byste nejvíce očekával(a) teroristický útok?

- Afghánistán
- Irák
- Pákistán
- Ruská federace
- Severní Korea
- Spojené státy americké
- Jiné

8. Proč jste zvolil(a) právě tento stát (státy)?

- Vlastní text

9. Vyberte, jaký je podle Vás záměr realizace teroristického útoku (útoků)?

- Ovlivnění myšlení lidí
- Oslabení a vyčerpání sil a prostředků IZS
- Rozpoutání války
- Vyvolání paniky
- Vyvolání strachu
- Zisk území
- Jiné

10. Který z níže uvedených druhů teroristického útoku považujete ze svého pohledu za nejnebezpečnější?

- Biologický
- Braní (omezování) rukojmích
- Chemický
- Jaderný
- Kybernetický
- Státní
- Jiné

11. Z jakého důvodu by se podle Vás mohla stát Česká republika terčem teroristického útoku?

- Náboženství
- Politické důvody
- Pomsta
- Vydírání
- Jiné

12. Vyberte, který z uvedených objektů je z hlediska teroristického útoku nejrizikovější?

- Dopravní infrastruktura
- Energetická infrastruktura
- Letiště
- Nemocnice
- Škola
- Vojenská posádka
- Významná kulturní památka
- Jiné

13. Co si konkrétně představujete pod Vámi vybraným pojmem?

- Vlastní text

14. Myslíte si, že výbuch, který se udál ve Vrběticích roce 2014, byl teroristickou aktivitou?

- Ano
- Ne

15. Myslíte si, že kontroly na letištích, nádražích a na hranicích jsou z hlediska prevence terorismu dostatečné?

- Škála 1 (nedostačující) – 5 (dostačující)

16. Myslíte si, že v České republice byl někdy proveden státní terorismus?

- Ano
- Ne
- Nevím, nedovedu si vysvětlit pojem státní terorismus

17. Co je podle Vás možné zařadit do kategorie „státní terorismus“?

- Vlastní text

18. Která z navrhovaných možností by mohla vést ke snížení rizika teroristického útoku?

- Vojenská činnost
- Mezinárodní dohody
- Vyšší zabezpečení nebezpečných látek
- Zpravodajská činnost
- Jiné

19. Myslíte si, že lze efektivně předcházet teroristickým útokům?

- Ano
- Ne

20. Myslíte si, že by se žáci/studenti měli seznamovat s problematikou terorismu ve školách a vzdělávacích zařízeních? Pokud ano, od jakého věku?

- Ano, 6-15
- Ano 15-19
- Ano 19+
- Ne

21. Zaregistroval(a) jste někdy informaci o tom, jak se zachovat při teroristickém útoku?

- Ano
- Ne
- Ano, ale nevěnoval(a) jsem tomu pozornost

22. Pokud ano, kde jste tuto informaci zaregistroval(a)?

- Vlastní text

23. Myslíte si, že přijímání uprchlíků může mít za následek zvýšení výskytu teroristických aktivit?

- Škála 1 – (malé riziko) 5 (vysoké riziko)

24. Myslíte si, že násilné demonstrace/stávkby by měly být brány jako projev terorismu?

- Škála 1 – (určitě ne) 5 (určitě ano)

25. Myslíte si, že Česká republika je, z pohledu nebezpečí teroristického útoku, bezpečným místem?

- Škála 1 – (naprosto nebezpečné) 5 (naprosto bezpečné)